

KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA HRVATSKI JEZIK ZA SREDNJE STRUKOVNE ŠKOLE NA RAZINI 4.2.

A. SVRHA I OPIS

Uvod

Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik jedinstven je dokument kojim su povezane sve razine odgojno-obrazovnoga procesa u kojima se uči i poučava hrvatski jezik: osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje, tj. gimnazijsko, strukovno i umjetničko obrazovanje. Svi dokumenti kurikuluma čine jedinstvenu cjelinu, stoga se i čitaju u kontekstu međusobne povezanosti i uvjetovanosti.

U opisu predmeta istaknuta je svrha učenja i poučavanja predmeta, navode se znanstvene i stručne smjernice te načela na kojima se temelje pristupi i sustavi učenja i poučavanja predmeta.

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja predmeta predstavljaju opća, najšire određena očekivanja o tome što će učenici znati i moći učiniti kao rezultat učenja i poučavanja predmeta Hrvatski jezik.

Tri međusobno povezana predmetna područja u organizaciji kurikuluma predmeta Hrvatski jezik čine strukturu koja izravno određuje dio kurikuluma predmeta u kojem se iskazuju odgojno-obrazovni ishodi.

Odgojno-obrazovni ishodi predstavljaju jasne i nedvosmislene iskaze očekivanja od učenika u pojedinoj godini učenja i poučavanja predmeta, a proizlaze iz odgojno-obrazovnih ciljeva učenja i poučavanja predmeta Hrvatski jezik. Određeni su kao znanja, vještine, stavovi i vrijednosti te se razvijaju od prvoga razreda osnovne škole do završnoga razreda srednje škole.

Kurikulum predmeta Hrvatski jezik povezan je i s drugim odgojno-obrazovnim područjima, međupredmetnim temama i ostalim nastavnim predmetima.

U dijelu o učenju i poučavanju predmeta navode se okvirne smjernice o načinima organizacije učenja i poučavanja predmeta, a u dijelu o vrednovanju odgojno-obrazovnih ishoda navode se osnovni pristupi vrednovanju.

Učenicima se na svim razinama i oblicima školovanja omogućuje razvoj i stjecanje komunikacijske jezične kompetencije, jezičnih znanja i višestruke pismenosti nužne za nastavak školovanja, život i rad, razumijevanje književnosti kao umjetnosti riječi i kao temelja nacionalnog identiteta.

Opis nastavnog predmeta Hrvatski jezik

Hrvatski jezik službeni je jezik u Republici Hrvatskoj i jezik na kojemu se obrazuju svi učenici. U hrvatskim se školama hrvatski jezik poučava kao materinski ili kao jezik društvene sredine. Osposobljenost za komunikaciju i izražavanje na hrvatskome standardnom jeziku učenicima je polazište za učenje svih drugih nastavnih predmeta, stoga se predmet Hrvatski jezik poučava na svim odgojno-obrazovnim razinama. Učeći hrvatski jezik, učenici ovladavaju komunikacijskom jezičnom kompetencijom povezujući organski idiom i hrvatski standardni jezik te stječu osnove čitalačke, medijske, informacijske i međukulturne pismenosti, što je preduvjet osobnomu razvoju, uspješnom školovanju, cjeloživotnom učenju te kritičkomu odnosu prema nizu pojava u društvenome i poslovnom životu.

Svrha je učenja i poučavanja nastavnog predmeta Hrvatski jezik osposobljavanje učenika za jasno, točno i prikladno sporazumijevanje hrvatskim standardnim jezikom, usvajanje znanja o jeziku kao sustavu, slobodno izražavanje misli, osjećaja i stavova te spoznavanje vlastitoga, narodnog i nacionalnog jezično-kulturnog identiteta. Učenicima se omogućuje primanje, razumijevanje, vrednovanje i stvaranje različitih govornih i pisanih tekstova primjenom komunikacijskih strategija. Učeniku je jezik najčešće sredstvo samospoznaje i spoznaje svijeta koji ga okružuje, a vještine slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i njihova međudjelovanja pridonose njegovoj osobnoj dobrobiti i omogućuju mu djelovanje u osobnim, društvenim, kulturnim i poslovnim prigodama.

Učenici razvijaju stav o nužnosti uporabe hrvatskoga standardnog jezika i pravila kulturne komunikacije. Osvještavaju i potrebu očuvanja hrvatskih dijalekata i govora te se stvaralački izražavaju na mjesnim govorima. Učenicima se omogućuje razumijevanje i prihvaćanje međukulturnih razlika te uočavanje i prevladavanje kulturnih i jezičnih stereotipa i predrasuda pri čemu poštuju i uvažavaju jezike drugih naroda. Istražujući i pretražujući, zauzimaju kritički odnos prema prikupljenim informacijama iz različitih medija i uvježbavaju procijeniti i vrednovati njihove svrhe i namjene te ih stvaralački preoblikuju primjenom različitih strategija slušanja, govorenja, čitanja ni pisanja.

Učenici upoznaju književnost kao stvaralačku jezičnu djelatnost koja omogućuje osobitu vrstu spoznaje i zadovoljstva. Čitanje i upoznavanje književnosti hrvatskoga naroda, kulturnoga i civilizacijskoga kruga, učenicima omogućuje stjecanje književnoga znanja, književne kulture i kulturnoga identiteta, a čitanje književnih tekstova svjetske književnosti razvijanje kulturne kompetencije i međukulturnoga razumijevanja. Učenike se također potiče na literarno i estetsko čitanje književnih testova da bi se razvili u cjeloživotne čitatelje i ljubitelje umjetnosti riječi. Osobita je vrijednost učenja i poučavanja književnosti i stvaralaštva razvijanje mašte i estetskih mjerila vrednovanja te doživljavanje književnosti kao izvora znanja, iskustva i vrijednosti čovječanstva.

Kurikulumom se potiče usvajanje znanja o jeziku kao sustavu, razvijanje jezičnih djelatnosti slušanja, govorenja, čitanja i pisanja te njihova ovladavanja koje se ostvaruju primanjem, proizvodnjom i međudjelovanjem različitim oblicima i vrstama teksta.

Kurikulum uvažava kognitivne i jezične faze razvoja učenika te potiče cjelovito ostvarivanje njihovih potencijala pri čemu je ključan doživljaj radosti i uspjeha u učenju o hrvatskom jeziku, književnosti i kulturi.

Važna su načela na kojima počiva kurikulum: načelo komunikacijske i estetske funkcionalnosti, načelo teksta, načelo cjelokupnosti komunikacijske jezične prakse, načelo standardnoga jezika i zavičajnosti, načelo razlikovanja i povezivanja jezičnih razina, načelo stvaralaštva u jeziku i putem jezika te opća načela postupnosti, primjerenosti, zanimljivosti i unutarpredmetne povezanosti i uravnoteženosti. Tim se načelima u svim sastavnicama predmeta potiče razvoj integriteta, jezičnoga i kulturnog identiteta, osjećaj domoljublja, nacionalne pripadnosti i pripadnosti višekulturnoj i višejezičnoj zajednici europskih naroda.

Kurikulum načelom didaktičkoga prijenosa poštuje spoznaje temeljnih znanosti predmeta, jezikoslovlja i znanosti o književnosti, kao i njima srodnih obrazovnih i komunikacijskih znanosti. Stavljajući učenika u svoje središte, potiče ga da stečene spoznaje primjenjuje u svakodnevnome životu i međudjelovanju s drugim pojedincima, zajednicom i kulturom u cijelosti.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA

Učenik:

- ovladava temeljnim jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem, jezičnim znanjem i znanjem o hrvatskome jeziku kao sustavu
- stvara pisane i govorne tekstove različitih sadržaja, struktura, namjena i stilova te razvija aktivan rječnik; stječe naviku i potrebu za čitanjem i pisanjem različitih neprekinutih, isprekidanih, mješovitih i višestrukih tekstova u osobne i javne svrhe
- čita i interpretira reprezentativne tekstove hrvatske i svjetske književnosti na temelju osobnoga čitateljskoga iskustva i znanja o književnosti te razvija kritičko mišljenje i literarni ukus
- otkriva različite načine čitanja razvijajući iskustva čitanja koja oblikuju i preoblikuju osobna iskustva te otvaraju nove perspektive, potiču razvoj literarnoga ukusa, mašte i refleksiju o svijetu, sebi i drugima
- pronalazi u različitim izvorima sadržaje i informacije o kojima kritički promišlja, procjenjuje njihovu pouzdanost i korisnost, prepoznaje kontekst i namjeru autora te funkcionalno primjenjuje višestruku pismenost, samostalno rješava probleme i donosi odluke
- razvija vlastiti jezično-kulturni identitet komunikacijom na jednom ili više djelatnih jezičnih idioma hrvatskoga jezika, poštuje različite jezične i kulturne zajednice i njihove vrijednosti, jača nacionalni identitet i pripadnost narodu i državi upoznavanjem i njegovanjem kulturno-povijesne baštine te izgrađuje vlastiti svjetonazor i njeguje moralne i estetske vrijednosti.

C. STRUKTURA – PODRUČJA PREDMETNOG KURIKULUMA

Predmet Hrvatski jezik organiziran je u tri međusobna povezana predmetna područja: hrvatski jezik i komunikacija, književnost i stvaralaštvo, kultura i mediji.

Pismenost se u ovome dokumentu određuje kao sposobnost razumijevanja, tumačenja i vrednovanja tekstova različitih sadržaja i struktura, a tekstom se smatra svaki cjeloviti jezični i multimedijски izričaj. U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj rječnika.

Predmetno područje hrvatski jezik i komunikacija temelji se na učenju i poučavanju jezičnim znanjima te na ovladavanju jezikom kao sustavom s uporabnoga stajališta. Jezik se razmatra u kontekstu. U komunikacijskim situacijama učenik primjenjuje različite strategije slušanja, govorenja, čitanja i pisanja radi izražavanja i prenošenja informacija, ideja, stavova i vrijednosti te upoznaje komunikacijski bonton. Stjecanje jezičnih znanja, znanja o jeziku i ovladavanje jezičnim djelatnostima proces je koji uključuje razvoj mišljenja, intelektualnu i emocionalnu angažiranost, socijalni razvoj te motiviranost i potrebu za svrhovitom komunikacijom. Svijest o jeziku i znanje o jeziku u funkciji su razvoja i ovladavanja komunikacijskom jezičnom kompetencijom.

Predmetno područje književnost i stvaralaštvo utemeljeno je na čitanju i recepciji književnoga teksta koji je iskaz umjetničkoga, jezičnog, spoznajnog i osobnog poimanja svijeta i stvarnosti.

Književni se tekst čita i uspoređuje s drugim tekstovima radi osobnih i obrazovnih razloga, sinkronijski i dijakronijski. Čitanjem književnog teksta potiče se osobni razvoj, razvoj estetskih kriterija, promišljanje o svijetu i sebi te razmjena stavova i mišljenja o pročitanoj. Čitanjem se književni tekst stavlja u suodnos s drugim tekstovima, uspoređuje se te tako ostvaruje smisao i svrhu da poučava, zabavlja te potiče različite refleksije učenika. Osobito se naglašava poticanje čitanja iz užitka i potrebe, stjecanje čitateljskih navika i čitateljske kulture, stoga su vrlo važni sadržaji koji omogućuju učeniku slobodan izbor tekstova za čitanje. Učenike se potiče da se stvaralački izraze prema vlastitome interesu potaknuti različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Čitanje književnih tekstova pridonosi stjecanju kulturnoga iskustva učenika te uspješnosti njegove socijalizacije dijeljenjem vlastitih iskustava i spoznavanjem iskustava drugih ljudi i drukčijih kultura.

Predmetno područje kultura i mediji odnosi se na istraživanje veza između tekstova i njihovih oblika, između kultura življenja i društvenih odnosa, međudodnosa autora i publike te visoke umjetnosti i popularne kulture. U središtu je učenikova istraživanja i stvaranja tekst koji, sinkronijski i dijakronijski, predstavlja vrijednosti i predrasude, sukobe i razlike, uvjerenja, znanja i društveno okružje te komunikacijska priroda kulture, koja je istodobno posrednik i posredovano, a mediji su primarni prijenosnici kulture.

Hrvatski jezik i komunikacija

Predmetno područje hrvatski jezik i komunikacija temelji se na ovladavanju uporabnim mogućnostima hrvatskoga jezika u jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja i međudjelovanja koje omogućuju stjecanje komunikacijske jezične kompetencije na hrvatskome standardnom jeziku.

Predmetno područje obuhvaća stjecanje:

- jezične, uporabne, strategijske i društvenojezične kompetencije
- vještina komunikacije i suradnje s drugima u različitim kontekstima, medijima i komunikacijskim situacijama
- komunikacijskih strategija radi razumijevanja i stvaranja teksta na temelju prije stečenoga znanja i učenja
- sposobnosti pomnoga čitanja obavijesnih i književnih tekstova, sposobnosti analize i interpretacije teksta te razumijevanja konteksta i značenjskih slojeva
- kompetencije stvaranja tekstova različitih vrsta i funkcionalnih stilova
- svijesti o sebi kao osobi koja izgrađuje, poštuje i izražava vlastiti (jezični) identitet te poštuje identitet drugih u okviru jezične i kulturno-jezične govorne zajednice.

Književnost i stvaralaštvo

Predmetno područje književnost i stvaralaštvo temelji se na razumijevanju književnosti kao umjetnosti riječi i osobite uporabe jezika. Književni je tekst umjetnička i društvena tvorevina koja ima osobnu, nacionalnu, kulturnu, društvenu i estetsku vrijednost. Kao stvaralačka jezična djelatnost, književnost je sastavni dio svakodnevnoga života.

Predmetno područje obuhvaća:

- razumijevanje, interpretaciju i vrednovanje književnoga teksta radi osobnoga razvoja, stjecanja i razvijanja znanja i stavova te vlastitoga stvaralaštva
- razumijevanje stvaralačke i umjetničke uloge jezika i njegova kulturnoga značenja
- stjecanje književnoteorijskih i književnopovijesnih znanja te uvida u reprezentativne tekstove hrvatske i svjetske književnosti radi razvoja stvaralačkoga i kritičkog mišljenja o književnome tekstu te proširivanja vlastitoga iskustva čitanja

– povezivanje jezičnih djelatnosti, aktivne uporabe rječnika i stečenoga znanja radi dubokoga i asocijativnog razumijevanja teksta

- potrebu za čitanjem književnih tekstova i pozitivan stav prema čitanju iz potrebe i užitka
- osobni i nacionalni identitet te razumijevanje općekulturnoga nasljeđa
- razvoj kreativne verbalne i neverbalne komunikacije
- stvaralačko izražavanje potaknuto različitim iskustvima i doživljajima književnoga teksta.

Kultura i mediji

Predmetno područje kultura i mediji temelji se na razumijevanju teksta u različitim društvenim, kulturnim i međukulturnim kontekstima. Predmetnim se područjem potiče razvoj znanja o sebi i drugima, uvažavanje različitih uvjerenja i vrijednosti te se omogućuje djelovanje u društvenoj zajednici.

Predmetno područje obuhvaća:

- kritički odnos prema medijskim porukama, razumijevanje utjecaja medija i njihovih poruka na društvo i pojedinca; stvaranje medijskih poruka i njihovo odgovorno odašiljanje
- razumijevanje kulture s gledišta svakodnevnoga života, s društvenoga gledišta, kulture u odnosu na popularnu kulturu i kulture u odnosu prema književnosti i ostalim umjetnostima te utjecaj kulture na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta
- poticanje svjesnosti o jedinstvenosti i vrijednosti različitih mišljenja, stavova i ideja, društava i kultura radi uspješne komunikacije te razumijevanja drugih i drukčijih.

Predmetna područja u organizaciji predmetnog kurikuluma nastavnoga predmeta Hrvatski jezik i jezične djelatnosti – grafički prikaz

D. ODGOJNO-OBRAZOVNI ISHODI, SADRŽAJI I RAZINE USVOJENOSTI PO RAZREDIMA I ORGANIZACIJSKIM PODRUČJIMA

Odgojno-obrazovni ishodi proširuju se i produbljuju načelom vertikalno-spiralnoga slijeda od prvoga razreda osnovne škole do završnoga razreda srednje škole pa se pojedine sastavnice razrade ishoda podrazumijevaju kao usvojene i ne ponavljaju se.

Sastavnice razrade ishoda proširuju se, produbljuju i razvijaju kompleksnijim sadržajima i aktivnostima, a učenicima se učenjem i poučavanjem omogućuje uvježbavanje i utvrđivanje znanja, automatizacija vještina i razvoj stavova i vrijednosti. Odgojno-obrazovne ishode čine tri sastavnice: odgojno-obrazovni ishod, razrada ishoda i razine usvojenosti ishoda. Dio nekih ishoda je preporuka koja sadržava upute za provedbu i ostvarivanje ishoda.

U tekstu kurikuluma nalazi opis razine »dobar« usvojenosti (ostvarenosti) odgojno-obrazovnih ishoda, a detaljan opis svih četiriju razina – zadovoljavajuća, dobra, vrlo dobra i iznimna, nalazi se u metodičkim priručnicima predmetnoga kurikulumu.

U tablicama su ishodi označeni kratkom oznakom nastavnoga predmeta – HJ. Uz oznaku predmeta dodaje se oznaka SŠ koja se odnosi na razrede u srednjim školama. Nakon toga slijedi oznaka domene, primjerice A, broječna oznaka razreda te na kraju redni broj ishoda unutar domene.

Srednja škola Hrvatski jezik 1. razred – 140 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.1. Učenik opisuje i pripovijeda u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu (javna i osobna) i namjenu govornoga teksta: informiranje, uvjeravanje i pregovaranje – razlikuje monološke i dijaloške vrste govornih tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa – prepoznaje različite izvore informacija za pripremu teksta i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – odabire informacije u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja i provjerava njihovu važnost i točnost – objašnjava svojim riječima obilježja administrativnoga i publicističkog stila na primjerima različitih vrsta tekstova – oblikuje natuknice, nacrt i logično strukturiran tekst prema obilježjima vrste teksta koji govori – govori i razgovara u skladu s govornom ulogom – razgovara prema obrascima razgovora u skupini: uvjeravanja i pregovaranja – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– prema smjernicama govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica, publicistički stil, administrativni stil.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa: izvješće i intervju. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta	– opisuje osnovna obilježja i svrhu opisnih i pripovjednih tekstova te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja

	– opisuje jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – objašnjava informacije i ideje i procjenjuje njihovu valjanost u skladu sa svrhom slušanja – vodi bilješke i postavlja pitanja radi razjašnjavanja i razumijevanja – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje, pregovaranje) – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika – izdvaja informacije u skladu sa svrhom čitanja – razlikuje informacije po važnosti – određuje glavne ideje u tekstu – objašnjava osnovna i prenesena značenja	– objašnjava osnovna obilježja i svrhu opisnih i pripovjednih tekstova te opisuje informacije i ideje
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.4. Učenik piše tekstove opisnoga i pripovjednog diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– planira pisanje tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa u skladu s određenom strukturom, oblikom te administrativnim i publicističkim funkcionalnim stilom – istražuje različite izvore informacija i primjenjuje ih pri oblikovanju teksta: prikuplja, razvrstava i povezuje informacije i ideje u skladu s temom i svrhom pisanja – služi se informacijama poštujući prava intelektualnoga vlasništva	– prema smjernicama piše vezani tekst pripovjednoga i opisnog diskursa i ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta

	– razlikuje jezična i strukturna obilježja opisnoga i pripovjednog diskursa – oprimjeruje obilježja administrativnoga i publicističkog stila – - oblikuje sadržajno i logički povezan tekst primjenjujući jezična i strukturna obilježja pripovjednoga i opisnoga diskursa – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica; plan pisanja vezanoga teksta opisnoga i pripovjednog diskursa; obilježja administrativnoga i publicističkog stila – pravopisni sadržaji: pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje tri opisna ili pripovjedna teksta: vezani tekst pripovjednoga i opisnog diskursa, putopis, životopis. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija, vezani tekst pripovjednoga i opisnog diskursa. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A.1.1., A.1.2., A.1.3. i A.1.4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.5. Učenik analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.	– objašnjava rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – objašnjava riječ kao morfološku i sintaktičku jedinicu – raščlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove – određuje uloge i gramatičke veze među sastavnicama sintagme – opisuje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici – razlikuje apsolutnu i relativnu uporabu glagolskih vremena i načina – objašnjava subjektno-predikatnu sročnost – primjenjuje morfosintaktička znanja o vrstama riječi pri oblikovanju teksta	– razlikuje morfosintaktička obilježja promjenjivih i nepromjenjivih riječi
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezičnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.6. Učenik analizira značenjske odnose među riječima pomoću rječnika.	– opisuje strukturu jezičnoga znaka – razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima – objašnjava uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka – razlikuje osnovno i izvedeno te denotativno i konotativno značenje leksema u zadanome kontekstu – razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron – tumači leksičko-semantičke odnose u zadanom kontekstu – opisuje strukturu rječničkoga članka – služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara	– opisuje značenjske odnose među riječima na temelju konteksta i opisuje vrste rječnika
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja – leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija, hiperonimija i hiponimija u zadanom kontekstu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.7. Učenik objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika.	– objašnjava odnos između jezika, govora i pisma – opisuje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi svojstva hrvatskoga standardnog jezika – navodi i opisuje vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika – opisuje razliku između standardnoga jezika i supstandardnih idioma – razlikuje hrvatski kao materinski jezik, kao manjinski jezik i kao drugi jezik – prepoznaje hrvatski jezik i njegove govore kao dio narodnog identiteta – prepoznaje hrvatski jezik kao dio nacionalnog identiteta – poštuje norme standardnoga jezika u javnoj komunikaciji	– razlikuje sastavnice svojega idiolekta koje pripadaju osobnoj i javnoj komunikaciji
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obilježja narječja i govora društvenih skupina svladavaju se prema načelu zavičajnosti i bliskosti (primjerenosti) te aktualnosti i preporučuje se povezati ih s medijskim tekstovima.		

B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj književnoga teksta – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – izražava svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu na temelju vlastitog čitateljskog iskustva – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – objašnjava u čemu uživa dok čita	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.2. Učenik razlikuje i opisuje književni tekst prema temi i žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.	– opisuje temeljne književnoteorijske pojmove i polazišta bitna za razumijevanje književnosti kao umjetnosti te oblike i načine književnog izražavanja – opisuje i razlikuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – opisuje osobitosti hrvatske usmenoknjiževne baštine – analizira književni tekst na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste	– tumači tematska i žanrovska obilježja teksta primjenjujući pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: pripovijest, roman, tragedija, lirska poezija, lirsko-epska poezija; jednostavni oblici (izbor); mit. Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Sofoklo, <i>Antigona</i>, Francesco Petrarca, <i>Kanconijer</i> (10 pjesama), August Šenoa, <i>Prijan Lovro</i>, Vjenceslav Novak, <i>Posljednji Stipančići</i>, Vladimir Nazor, izbor iz poezije (10 pjesama) Učenik analizira prema temi i žanru pet obveznih književnih tekstova i pet odabranih književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: proza, roman, pripovijest, struktura proznog teksta: tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje; uokvirena kompozicija – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme		

– dramske vrste: drama i kazalište, tragedija i obilježja tragedije, struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, čin, prizor ili slika
– usmeni književni oblici: narodna pjesma; narodne predaje, zagonetke, poslovice i vicevi

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima.
U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita.
Pojedine elemente književne strukture učenici uvježbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima.
Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. Učenje i poučavanje odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.3. Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.	– imenuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima – prepoznaje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u tragediji i ljubavnoj poeziji – potkrjepljuje primjerima obilježja književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je tekst nastao	– opisuje književnopovijesno razdoblje u kojemu je nastao književni tekst

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Književnopovijesna razdoblja: klasična književnost, srednjovjekovna književnost, predrenesansa i humanizam.
Obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sofoklo, *Antigona*, Francesco Petrarca, *Kanconijer* (10 pjesama).
Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni.
Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za klasičnu književnost, srednjovjekovnu književnost, predrenesansu i humanizam. Učenik na osnovi pročitanoa teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.
Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

B. Književnost i stvaralaštvo

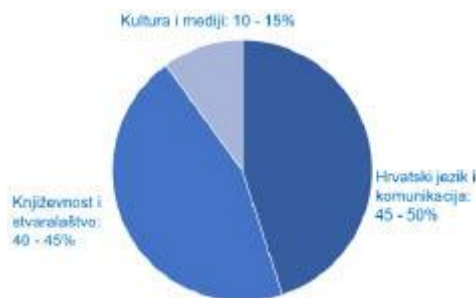
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
-------------------------	----------------	--

SŠ HJ B.1.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na svakodnevni život primatelja.	– prepoznaje različita djelovanja medijskih tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na svakodnevni život primatelja – prepoznaje izravno i neizravno navedene poruke u medijskome tekstu – analizira svrhu (osobnu, javnu) medijskoga teksta – interpretira medijsku poruku i zaključuje kome je ona namijenjena – istražuje na koje je jezične, vizualne, auditivne i audiovizualne načine oblikovan medijski tekst i koje su funkcije tih odabira – prosuđuje kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu utječu na svakodnevni život primatelja	– objašnjava svrhu medijskoga teksta i prema smjernicama interpretira medijsku poruku i njezin utjecaj na svakodnevni život primatelja
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.2 Učenik analizira tekstove popularne i visoke kulture i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– opisuje razliku između teksta popularne i visoke kulture na primjerima – razlikuje različite kulturne obrasce na odabranim tekstovima i njihov utjecaj na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta	– opisuje elemente popularne i visoke kulture u tekstovima i povezuje njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet

	– prepoznaje obilježja kozmopolitske kulture, šunda, trenda i kiča u tekstu i izražava svoj kritički stav prema njima – prosuđuje utjecaj teksta popularne kulture na razvoj vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnom i digitalnom okružju	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i višemedijski tekstovi: putopis, životopis, autobiografija, reklama ili popularnokulturni tekst; film, kazališna predstava ili strip.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 1. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnoga područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 2. razred – 140 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.1. Učenik govori izlagačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu govornoga teksta: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – istražuje informacije važne za pripremu govornoga teksta služeći se različitim pouzdanim izvorima	– prema smjernicama govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta

	– uspoređuje informacije iz raznih izvora radi procjene pouzdanosti, vjerodostojnosti, točnosti, autorstva i gledišta – istražuje i izdvaja informacije važne za pripremu i izvođenje govorenog teksta točno ih navodeći i poštujući autorstvo – analizira stilska obilježja popularno-znanstvenog i stručnog članka i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – prikladno se služi natuknicama, bilješkama, karticama, plakatima i računalnim prikazima pri govorenju – govori ili razgovara radi upućivanja slušatelja/sugovornika ili pregovaranja zbog zajedničkoga rješavanja problemske situacije ili donošenja odluke – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkih tekstova; jezična i strukturna obilježja prikaza, sažetka, javnog govora; stilska obilježja znanstveno-popularnog i stručnoga članka.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima izlagačkoga diskursa: javni govor, poslovni razgovor. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, sažetak, motivacijsko pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste izlagačkih tekstova iz različitih izvora, različitih funkcionalnih stilova i oblika u skladu s određenom svrhom slušanja i namjeni – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – objašnjava jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – tumači utjecaj okružja na primanje informacija – vrednuje informacije – sluša i postavlja pitanja radi postizanja razumijevanja i/ili daje odgovore – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– opisuje osnovna obilježja i svrhu izlagačkih tekstova te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Učenik sluša najmanje dva izlagačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, intervju, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjeni – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika služeći se prethodno stečenim znanjima – istražuje podatke o autoru, izdanju i nakladniku izvora – razlikuje provjerene i neprovjerene izvore informacija – povezuje i sažima podatke i ideje u tekstu – odabire prikladne citate kojima potkrepljuje svoje zaključke o eksplicitnom i implicitnom značenju teksta – povezuje informacije i ideje iz teksta sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima	– opisuje funkciju i osnovna obilježja izlagačkih tekstova te sažima informacije i ideje
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva izlagačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, intervju, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.4. Učenik piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje koncept za pisanje izlagačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom: administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim – istražuje različite izvore informacija služeći se naprednim pretraživanjem – odabire valjane informacije s obzirom na svrhu teksta – analizira jezično-strukturna obilježja izlagačkih tekstova te ih oblikuje prema modelu – oblikuje prema konceptu prikaz popularno-znanstvenog ili stručnog članka – prepravlja tekst u skladu s povratnim informacijama	– prema smjernicama piše izlagačke tekstove i ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta

	– samostalno oblikuje anketni obrazac u tiskanome i/ili elektroničkome obliku – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkih tekstova; jezična i strukturna obilježja prikaza, sažetka, stilska obilježja znanstveno-popularnog i stručnoga članka – pravopisni sadržaji: pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje tri izlagačka teksta: prikaz znanstveno-popularnog ili stručnog članka, koncept, motivacijsko pismo. Preporučeni su tekstovi: sažetak, prikaz znanstveno-popularnog i/ili stručnog članka i anketnoga obrasca, motivacijsko pismo, koncept, interpretacijski školski esej. Preporučuje se da se započne s poučavanjem i uvježbavanjem pisanja interpretacijskoga školskog eseja, ali da ga se sumativno ne vrednuje. Učeniku se mora najprije omogućiti postupno uvježbavanje i ovladavanje oblikovanja interpretacijskog školskog eseja. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 2. 1, A. 2. 2, A. 2. 3 i A. 2. 4 integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.5. Učenik analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju.	– analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi – objašnjava položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnom redu riječi – objašnjava i uspoređuje linearnu i paralelnu tekstnu vezu i tekstna vezna sredstva na primjerima (konektori, modifikatori) – razlikuje tekst i diskurs – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta	– razlikuje rečenice po sastavu i primjenjuje sintaktična znanja pri oblikovanju teksta
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezikovnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.6. Učenik razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika.	– imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika – objašnjava izvanjezične i unutarjezične procese u hrvatskome jeziku	– prema smjernicama izdvaja lekseme određenoga leksičkoga sloja i navodi prikladne kontekste za njihovu uporabu

	– razlikuje leksičke slojeve općeporabnoga standardnog jezika: vremenski, područni i funkcionalni – interpretira primjere iz obavijesnih i književnih tekstova prema vremenskoj, područnoj i funkcionalnoj raslojenosti leksika – primjenjuje lekseme iz različitih leksičkih slojeva u određenome kontekstu – opisuje jezične i izvanjezične razloge stvaranja ili zastarijevanja riječi	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.7. Učenik uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika sa hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini.	– opisuje rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja – uspoređuje obilježja svojeg idiolektu i idioma sa hrvatskim standardnim jezikom – uočava i komentira uporabu mjesnih govora, dijalekata i narječja hrvatskoga jezika u javnoj komunikaciji – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije i funkcionalni stil	– opisuje kontekste u kojima se upotrebljavaju organski idiomi i hrvatski standardni jezik
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i obrazlaže stavove o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – povezuje tekst s aktualnim situacijama na temelju iskustva – obrazlaže svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu i potkrepljuje ih primjerima – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – uspoređuje svoje proživljeno iskustvo čitanja s iskustvima drugih čitatelja	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		

B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.2. Učenik uspoređuje književne tekstove prema temi ili žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.	– uspoređuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – analizira i uspoređuje književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste	– analizira tematska i žanrovska obilježja pojedinoga književnog teksta i primjenjuje pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne su književne vrste: novela, roman, drama, komedija, lirska poezija, jednostavni oblici (izbor). Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i>, Pedro Calderon de la Barca, <i>Život je san</i>, Johann Wolfgang Goethe, <i>Patnje mladog Werthera</i> Silvije Strahimir Kranjčević, izbor iz poezije (10 pjesama), Antun Gustav Matoš, izbor iz novela. Učenik analizira prema temi i žanru pet obveznih književnih tekstova i pet odabranih književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: roman, novela, tema, pripovjedač, tipovi karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih – dramske vrste: komedija; struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski dijalog i monolog, didaskalije, čin, prizor ili slika; različiti postupci iskazivanja smiješnoga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uvježbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. <i>Učenje i poučavanje</i> odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.3. Učenik uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	– uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – prepoznaje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u renesansnoj komediji, baroknoj drami i predromantičarskom romanu – analizira povezanost književnoga teksta s drugim tekstovima prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim	– prema smjernicama analizira povezanost književnoga teksta s drugim tekstovima s obzirom na kontekst

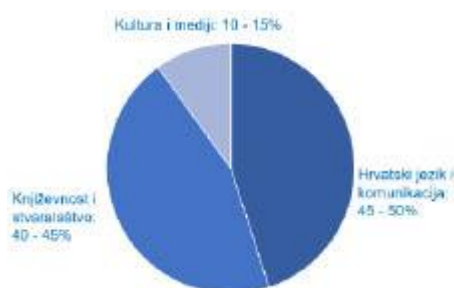
	motivima i predodžbama s obzirom na društveni i kulturni kontekst – uspoređuje stilsko-poetička obilježja tekstova hrvatske književnosti s tekstovima svjetske književnosti s obzirom na vrijeme nastanka	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – književnopovijesna razdoblja: hrvatska renesansa, barok, klasicizam, predromantizam. Obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i>, Pedro Calderon de la Barca, <i>Život je san</i>, Johann Wolfgang Goethe, <i>Patnje mladog Werthera</i>. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za hrvatsku renesansu, barok, klasicizam i predromantizam. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.2.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje životnoga stila primatelja.	– opisuje različito djelovanje tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitoga životnog stila – analizira uporabu različitih stilskih sredstava u medijskim tekstovima – prosuđuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu – procjenjuje kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja iz medijskih tekstova utječu na životni	– opisuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskome tekstu i kako utječu na životni stil primatelja s obzirom na dob i spol

	stil različitih primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod C.2.1. ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Hrvatski jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.2.2. Učenik analizira tekstove iz hrvatske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta za hrvatski kulturni krug i baštinu – analizira sadržajna, izrazna i idejna obilježja ulomka iz teksta – zaključuje o utjecaju jezične i književne nematerijalne kulturne baštine na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta na odabranom tekstu – prihvata mjesto jezika i književnosti u nematerijalnoj baštini sredine u kojoj živi – posjećuje i kulturno-umjetnički događaj, manifestaciju i/ili posjet kulturnoj instituciji u stvarnome i digitalnom okružju	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta za hrvatski kulturni krug i baštinu te sadržaj i ideju ulomka iz teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i izvori: govor, pismo, dnevnik, intervju, znanstveno-popularni članak ili enciklopedijski prikaz; strip, film ili kazališna predstava.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnoga ishoda C.2.2. tematski su vezani uz hrvatsku nematerijalnu kulturnu baštinu. Preporučuje se odabrati ih prema zavičajnom načelu. Učenik analizira najmanje dvaju tekstova (ulomke ili cjelovit tekst). Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Hrvatski jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 3. razred – 140 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.1. Učenik govori upućivačke i raspravljačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, uvjeravanje, zabavljanje – oprimjeruje jezično-strukturna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova – istražuje informacije služeći se različitim pouzdanim izvorima radi oblikovanja argumenata i protuargumenata – govori u skladu s govornom ulogom – razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova – izriče tezu – navodi argumente i protuargumente – izvodi zaključak – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– uz pomoć nastavnika oblikuje tekst govori u skladu s temom i oblikom govora
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkog i raspravljačkog teksta: teza, argument, protuargument, zaključak; jezična i strukturna obilježja predavanja i priopćenja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima upućivačkoga i raspravljačkog diskursa: rasprava, predavanje. Preporučeni su tekstovi: javni govor, interpretacijski esej, kolumna, uputa, molba, rasprava, predavanje, priopćenje.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.3.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste upućivačkih i raspravljačkih tekstova različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjeni (informiranje, dokazivanje, uvjeravanje i zabavljanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – tumači jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – razlikuje pouzdane od nepouzdatih informacija u različitim izvorima u skladu sa svrhom slušanja – razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova u slušanom tekstu – kritički vrednuje informacije – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– opisuje osnovna obilježja i svrhu upućivačkih i raspravljačkih tekstova te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: javni govor, debata, interpretacijski esej, kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjeni (dokazivanje, upućivanje) – tumači strukturna obilježja teksta – izdvaja i tumači ideje – uočava i tumači autorovo gledište i namjenu teksta te utjecaj teksta na primatelja – razlikuje činjenice od mišljenja – prikladno povezuje ideje iz tekstova sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima – uočava pristranost i nepristranost izvora informacija	– opisuje funkciju i osnovna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova te analizira i tumači ideje u tekstu, svoje zaključke potkrepljuje prikladnim citatima
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: esej, kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.3.4. Učenik piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja upućivačkih i raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim – oblikuje raspravljačke tekstove prema modelu i u skladu s jezično-strukturnim i stilskim obilježjima raspravljačkog diskursa – oblikuje upućivačke tekstove prema modelima – istražuje različite izvore informacija i razlikuje primarne od sekundarnih izvora – navodi bibliografske jedinice i citira stručnu literaturu – sažima prikupljene informacije i oblikuje sadržajno i logički povezan tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema smjernicama piše upućivačke i raspravljačke tekstove, ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova – pravopisni sadržaji: pravila citiranja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje tri upućivačka ili raspravljačka teksta: uputa, molba, komentar. Preporučeni tekstovi: esej, kolumna, uputa, usporedni školski esej; molba, reportaža, rasprava, komentar. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 3. 1., A. 3. 2., A. 3. 3. i A. 3. 4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.5. Učenik analizira morfološka obilježja riječi i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.	– raščlanjuje riječi na morfeme – imenuje morfeme po položaju i funkciji – određuje oblikotvornu osnovu – uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf) – razlikuje gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu – razlikuje uporabu glagolskih vremena i načina – objašnjava tvorbu i uporabu aktiva i pasiva – primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta	– razlikuje oblike riječi i gramatičke kategorije
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – morfemska analiza, oblici riječi, gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.6. Učenik objašnjava tvorbu riječi prema različitim tvorbenim načinima.	– razlikuje tvorbene i netvorbene riječi – raščlanjuje riječi na tvorbene sastavnice – razlikuje morfemsku i tvorbenu analizu riječi – razlikuje izvođenje i slaganje kao dva temeljna tvorbeni načina i navodi primjere – analizira kojim je tvorbenim načinom nastala riječ – razlikuje česte paronime – opisuje značenjske razlike među riječima uvjetovane tvorbom riječi – primjenjuje znanje o tvorbi riječi pri oblikovanju teksta	– opisuje temeljne tvorbene načine na primjerima

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– tvorbeni analiza, tvorbeni načini: izvođenje (prefiksna, sufiksna i prefiksno-sufiksna tvorba), slaganje, složeno-sufiksna, srastanje, preobrazba, tvorba poslušljenica i pokrata.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.7. Učenik opisuje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu.	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika – analizira jezična obilježja funkcionalnoga stila i tumači njihovu usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – primjenjuje pravila jezične kulture u različitim komunikacijskim situacijama	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika i opisuje njihova jezična obilježja

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih čitatelja.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje	

	– povezuje tekst s aktualnim situacijama na temelju iskustva – uspoređuje svoj literarni doživljaj s literarnim doživljajem drugih učenika.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.2. Učenik uspoređuje književne tekstove iste teme ili žanra na sadržajnoj i izraznoj razini i tumači reprezentativnost književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima.	– analizira i uspoređuje hrvatske i svjetske književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste – opisuje univerzalne teme i predodžbe u književnim tekstovima različitoga vremena i mjesta nastanka – analizira povezanost književnog teksta s drugim tekstovima prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama	– interpretira književni tekst prema temi ili žanru i primjenjuje pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: roman, epski spjev, tragedija, pastoral, lirska poezija, pjesma u prozi, vizija (viđenje). Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Ivan Mažuranić, <i>Smrt Smail-age Čengića</i>, Fjodor Mihajlovič Dostojevski, <i>Zločin i kazna</i>, Charles Baudelaire, izbor iz poezije (10 pjesama), William Shakespeare, <i>Hamlet</i>, Ivan Gundulić, <i>Dubravka</i>, Tin Ujević, izbor iz poezije (10 pjesama). Učenik analizira prema temi i žanru šest obveznih književnih tekstova i četiri književna teksta koji mogu biti tematski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: roman; diskurzivne postupke moderne proze: unutarnji monolog, slobodni neupravn govori – poetske vrste: obilježja moderne poezije, vrste i oblici moderne poezije, struktura moderne lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih; epske vrste u stihu; tradicionalni hrvatski stihovi – dramske vrste: tragedija, pastoral		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Epski spjev Ivana Mažuranića, <i>Smrt Smail-age Čengića</i> polazište je za bavljenje književnom temom epske poezije od početka do 19. stoljeća, a pregledno i na ulomcima uvode se temeljna djela (Biblija, Homerovi epovi <i>Ilijada</i> i <i>Odiseja</i>, odabrani srednjovjekovni nacionalni ep epovi, <i>Eneida</i> Vergilija Publija Marona, Judita Marka Marulića, <i>Osman</i> Ivana Gundulića).		
Tijekom školske godine nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja. Pojedine elemente književne strukture učenici uvijek bavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima.		

Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. *Učenje i poučavanje* odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.3. Učenik interpretira književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	– interpretira na osnovi usporedbe književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst – zaključuje o sličnostima i razlikama između književnih poetika i književnopovijesnih razdoblja na uspoređivanim tekstovima – opisuje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u romantičarskom epskom spjevu, realističkom romanu i modernoj poeziji – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – opisuje reprezentativnost književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima	– prema smjernicama analizira veze među književnim tekstovima i tumači njihova poetička obilježja s obzirom na književnopovijesno razdoblje

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– književnopovijesna razdoblja: romantizam (hrvatski narodni preporod), realizam, modernizam.

Obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Ivan Mažuranić, *Smrt Smail-age Čengića*, Fjodor Mihajlovič Dostojevski, *Zločin i kazna*, Charles Baudelaire, izbor iz poezije (10 pjesama).

Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za romantizam (hrvatski narodni preporod), realizam, modernizam. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.

Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi.

Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.3.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja.	– obrazlaže utjecaj različitih medijskih poruka / tekstova / sadržaja na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja – analizira zastupljenost medijskih tekstova u različitim medijima prema svrsi (osobnoj, obrazovnoj, javnoj) i njihovoj upućenosti različitim skupinama primatelja – prepoznaje prikrivenu svrhu medijske poruke – objašnjava trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipe i/ili manipulaciju u medijskim tekstovima – uspoređuje različite medijske tekstove – prosuđuje kako su u medijskim tekstovima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst	– uspoređuje medijske tekstove i tumači kako prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Hrvatski jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.3.2. Učenik analizira tekstove iz europske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na hrvatski kulturni identitet.	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta europskog kulturnog kruga i baštine za hrvatski kulturni identitet – analizira sadržajna, izrazna i idejna obilježja ulomka iz teksta – zaključuje o utjecaju europskoga kulturnog kruga na hrvatski kulturni identitet na odabranom tekstu – promišlja o europskoj kulturnoj baštini kao dijelu vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i kritički procjenjuje kulturno-umjetnički događaj, manifestacija, posjet kulturnoj instituciji i/ili medijskoj kući u stvarnome i digitalnom okružju	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta europskoga kulturnog kruga i baštine za hrvatski kulturni identitet e sadržajna, izrazna i idejna obilježja ulomka

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– preporučeni su tekstovi i izvori: esej, polemika, kolumna, književna kritika, manifest i reklama; višemedijski tekstovi: strip, film ili kazališna predstava.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda C.3.2. tematski su vezani uz europski kulturni identitet.

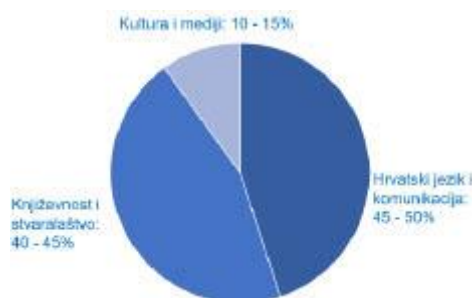
Učenik analizira ulomke najmanje dvaju tekstova.

Odgojno-obrazovni ishod C.3.2. ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 3. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 4. razred – 128 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.1. Učenik raspravlja u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, zabavljanje, pregovaranje – procjenjuje informacije i njihov izvor te ih primjenjuje – svojim riječima objašnjava obilježja znanstvenoga stila – govori u skladu s govornom ulogom poštujući strukturu raspravljačkoga teksta – donosi zajedničke zaključke o mogućem rješenju problemske situacije ili o zajedničkoj odluci – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnog jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– prema smjernicama raspravlja u skladu s temom, oblikom rasprave i govornom ulogom

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sudjeluje u najmanje dva dijaloška teksta s obilježjima raspravljačkoga diskursa: sastanak i debata. Preporučeni su tekstovi: debata, sastanak, kritika, polemika, recenzija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.2. Učenik sluša tekstove različitih funkcionalnih stilova u skladu s određenom svrhom i iz različitih izvora.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste opisnih, pripovjednih, upućivačkih i raspravljačkih tekstova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjeni: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – analizira jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – procjenjuje pouzdanost, vjerodostojnost, točnost i gledište izvora slušanja s obzirom na svrhu slušanja – kritički vrednuje informacije i ideje – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– objašnjava obilježja i svrhu teksta te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: debata, sastanak, kritika, polemika, recenzija, raspravljački školski esej.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjeni: dokazivanje, zabavljanje – tumači strukturna obilježja teksta – samostalno i argumentirano kritički procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama – uspoređuje informacije i ideje u tekstu s informacijama i idejama u drugim tekstovima, svojim znanjem i iskustvom – oblikuje različite vrste prosudbe: procjenjuje svrhu teksta i gledište autora prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena – prepoznaje referencije i aluzije na druge tekstove	– tumači funkciju i obilježja raspravljačkih tekstova te uz pomoć smjernica uspoređuje i procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: kritika, recenzija, raspravljački esej.		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.4. Učenik piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim, znanstvenim) – procjenjuje informacije s obzirom na pouzdanost, vjerodostojnost, točnost, autorstvo i gledište – oblikuje sadržajno i logički povezani tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema smjernicama piše raspravljačke tekstove, ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja raspravljačkog teksta: teza, argument, protuargument, zaključak; jezična obilježja znanstvenog stila; jezična i strukturna obilježja kritike, polemike i školskog raspravljačkog eseja. – pravopisni sadržaji: pisanje glasova u dodiru.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Učenik piše najmanje dva raspravljačka teksta: kritika, polemika. Preporučeni su tekstovi: kritika, polemika, recenzija, raspravljački esej, referat. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 4. 1., A. 4. 2., A. 4. 3., A. 4. 4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.5. Učenik analizira glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika.	– objašnjava razliku između otvornika i zatvornika – razlikuje slog i morfonem – prepoznaje razlike između glasovnog i naglasnog sustava materinskoga idioma i hrvatskoga standardnog jezika – opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj (artikulacijska i akustička obilježja glasova) i nadodsječnoj (naglasak i dužina) razini – objašnjava fonološki i morfološki uvjetovane glasovne promjene u kontekstu riječi – uspoređuje govorni i pisani oblik jezika (izgovor i pisanje glasova i suglasničkih skupina) – tumači razliku između izgovornih cjelina u govoru i pismu – opisuje prozodijski sustav i primjenjuje u govorenju i u pisanju riječi kojima naglasak i naglasna dužina određuje značenje	– opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj i nadodsječnoj razini i prepoznaje glasovne promjene u riječima

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.6. Učenik razlikuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje.	– razlikuje vrste vlastitih imena – prepoznaje frazeme kao dio leksika – objašnjava proces leksičkoga posuđivanja – tumači vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – služi se rječnicima ograničenoga leksičkog sloja pri razvijanju rječnika i jezične kulture	– izdvaja lekseme ograničene uporabe i pravilno ih primjenjuje u zadanome kontekstu
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučeni rječnici: rječnik žargona, rječnik stranih riječi, razlikovni rječnik, usporedni rječnik, enciklopedijski rječnik, frazeološki rječnik, rječnik vlastitih imena i prezimena		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.7. Učenik opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika.	– objašnjava početke hrvatske pismenosti – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – opisuje osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika – tumači položaj hrvatskoga standardnog jezika u europskome kontekstu u prošlosti i sadašnjosti	– opisuje povijesni razvoj hrvatskoga jezika i pisma
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučeni sadržaji: hrvatski jezik kao službeni jezik Europske unije, hrvatski jezik kao manjinski jezik u iseljeništvu, hrvatski jezik u medijima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnome tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove	

	– izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.2. Učenik analizira različite interpretacije književnih tekstova s obzirom na pristup usmjeren čitatelju, književnom tekstu ili piscu.	– interpretira na osnovi usporedbe hrvatske i svjetske književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste – opisuje intertekstualne poveznice među tekstovima i njihovim obilježjima (groteska, parodija ili travestija) – analizira povezanost tekstova prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama – uspoređuje svoju interpretaciju s interpretacijama drugih čitatelja (znanstvenika, književnih kritičara)	– interpretira književni tekst s obzirom na pristup usmjeren čitatelju i književnom tekstu
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: moderni roman, moderna pripovijetka i novela, moderna drama, lirska poezija, poema. Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Albert Camus, <i>Stranac</i>, Franz Kafka, <i>Preobražaj</i>, Miroslav Krleža, <i>Gospoda Glembajevi</i>, Ranko Marinković, <i>Kiklop</i>, Antun Branko Šimić, izbor iz poezije (10 pjesama). Učenik analizira prema temi i žanru šest obveznih književnih tekstova i četiri književna teksta koji mogu biti tematski povezani s obveznim književnim tekstovima.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uvježbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. Učenje i poučavanje odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.3. Učenik obrazlaže slijed književnih poetika i razdoblja i kritički prosuđuje	– analizira književni tekst s obzirom na povijesni, društveni i kulturni kontekst – objašnjava tekst iz perspektive poetike i književnopovijesne epohe	– analizira utjecaj književnopovijesnoga, društvenog i kulturnog konteksta na oblikovanje značenja književnoga teksta

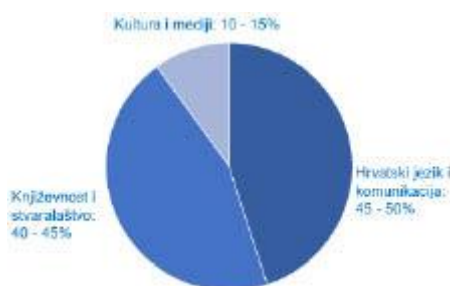
utjecaj različitih konteksta na književni tekst.	– uspoređuje tekstove hrvatske književnosti s tekstovima svjetske književnosti u književnopovijesnome kontekstu – obrazlaže slijed književnih poetika i književnopovijesnih razdoblja hrvatske i svjetske književnosti na primjerima obveznih i izbornih književnih tekstova	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – književnopovijesna razdoblja: ekspresionizam, suvremena književnost; sva prethodna književna razdoblja. Obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Albert Camus, <i>Stranac</i>, Franz Kafka, <i>Preobražaj</i>, Miroslav Krleža, <i>Gospoda Glembajevi</i>, Ranko Marinković <i>Kiklop</i>, Antun Branko Šimić, izbor iz poezije (10 pjesama). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ekspresionizam i suvremenu književnost. Učenik na osnovi pročitanoga teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Nastavnik, prema svojoj profesionalnoj procjeni, učenikov rad može vrednovati i formativno i sumativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.4.1. Učenik kritički procjenjuje utjecaj medijskih tekstova na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja.	– kritički procjenjuje različita djelovanja tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitog doživljaja stvarnosti i identiteta – uspoređuje neovisnost i cenzuru medijskih poruka u medijskim tekstovima	– uspoređuje medijske tekstove i analizira kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja u njima utječu na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst

	– objašnjava sadržaj komercijalnih medijskih poruka – opisuje društvenu i estetsku vrijednost medijskog teksta – uspoređuje različite medijske tekstove i kritički procjenjuje kako su u njima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst – odgovorno preuzima ulogu u građanskom novinarstvu (objavljuje i komentira poštujući zakonske propise i vodi računa o oblikovanju svoga identiteta u medijima)	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.4.2 Učenik prosuđuje povezanost vlastitoga i hrvatskoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova.	– uspoređuje tekstove popularne, pučke i visoke kulture prema njihovoj simboličkoj vrijednosti za oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – analizira u književnim i obavijesnim tekstovima prijenos kulturnih obrazaca iz jednog u drugi kulturni krug i njihovu prilagodbu – zaključuje o globalizaciji i individualizmu kao temama u uspoređivanim tekstovima te njihovu utjecaju na oblikovanje vlastitoga i hrvatskoga kulturnog identiteta – prosuđuje povezanost vlastitoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova – posjećuje i procjenjuje kako kulturno-umjetnički događaj, manifestacija, posjet kulturnoj instituciji i/ili medijskoj kući u stvarnom i digitalnom okružju utječu na oblikovanje vlastitog kulturnog identiteta	– opisuje povezanost vlastitoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i izvori: esej, polemika, književna kritika, manifest ili program; višemedijski tekstovi: strip, film ili kazališna predstava		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnoga ishoda C.4.2. tematski su vezani uz određeni kulturni krug. Učenik analizira ulomke najmanje dvaju tekstova.		

Odgojno-obrazovni ishod C.4.2. ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Hrvatski jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 4. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 1. razred – 105 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.1. Učenik opisuje i pripovijeda u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu (javna i osobna) i namjenu govornoga teksta: informiranje, uvjeravanje i pregovaranje – razlikuje monološke i dijaloške vrste govornih tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa – prepoznaje različite izvore informacija za pripremu teksta i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – odabire informacije u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja i provjerava njihovu važnost i točnost – objašnjava svojim riječima obilježja adiministrativnog i publicističkog stila na primjerima različitih vrsta tekstova – oblikuje natuknice, nacrt i logično strukturiran tekst prema obilježjima vrste teksta koji govori – govori i razgovara u skladu s govornom ulogom	– uz pomoć nastavnika oblikuje tekst i govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta

	– razgovara prema obrascima razgovora u skupini: uvjeravanja i pregovaranja – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica, publicistički stil, administrativni stil		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa: izvješće i intervju. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – opisuje jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – objašnjava informacije i ideje i procjenjuje njihovu valjanost u skladu sa svrhom slušanja – vodi bilješke i postavlja pitanja radi razjašnjavanja i razumijevanja – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– prepoznaje osnovna obilježja i svrhu opisnih i pripovjednih tekstova te opisuje informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove	– razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna,	– prepoznaje osnovna obilježja i svrhu opisnih i pripovjednih tekstova te opisuje informacije i ideje

različitih funkcionalnih stilova i oblika.	osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje, pregovaranje) – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika – izdvaja informacije prema svrsi čitanja – razlikuje informacije po važnosti – određuje glavne ideje u tekstu – objašnjava osnovna i prenesena značenja	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.4. Učenik piše tekstove opisnog i pripovjednog diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– planira pisanje tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa u skladu s određenom strukturom te administrativnom i publicističkom funkcionalnome stilu – istražuje različite izvore informacija i primjenjuje ih pri oblikovanju teksta: prikuplja, razvrstava i povezuje informacije i ideje u skladu s temom i svrhom pisanja – služi se informacijama poštujući prava intelektualnoga vlasništva – razlikuje jezična i strukturna obilježja opisnoga i pripovjednoga diskursa – oprimjeruje obilježja administrativnog i publicističkog stila – oblikuje sadržajno i logički povezan tekst primjenjujući jezična i strukturna obilježja pripovjednoga i opisnoga diskursa – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema modelu piše vezani tekst pripovjednoga i opisnoga diskursa i ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica; plan pisanja vezanoga teksta opisnoga i pripovjednoga diskursa; obilježja administrativnog i publicističkog stila – pravopisni sadržaji: pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta: vezani tekst pripovjednog i opisnog diskursa, životopis. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija, vezani tekst pripovjednog i opisnog diskursa. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A.1.1., A.1.2., A.1.3. i A.1.4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.5. Učenik objašnjava morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.	– prepoznaje rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu – prepoznaje riječ kao morfološku i sintaktičku jedinicu – raščlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove – određuje uloge i gramatičke veze među sastavnicama sintagme – prepoznaje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici – prepoznaje subjektno-predikatnu sročnost – primjenjuje morfosintaktička znanja o vrstama riječi pri oblikovanju teksta	– opisuje morfosintaktička obilježja promjenjivih i nepromjenjivih riječi
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.6. Učenik opisuje značenjske odnose među riječima pomoću rječnika.	– prepoznaje strukturu jezičnoga znaka – razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima – opisuje uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka – razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron – opisuje leksičko-semantičke odnose u zadanom kontekstu – opisuje strukturu rječničkoga članka – služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara	– imenuje značenjske odnose među riječima na temelju konteksta i pomoću rječnika
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezični rječnici općega i ograničenog leksičkog sloja – leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija, hiperonimija i hiponimija u zadanom kontekstu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.7. Učenik opisuje razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika.	– opisuje jezik kao sredstvo komunikacije, spoznaje i izražavanja – prepoznaje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi sastavnice jezične norme hrvatskoga standardnog jezika: pravopisnu, pravogovornu, gramatičku, leksičko-semantičku, stilističku – razlikuje hrvatski kao materinski jezik, kao manjinski jezik i kao drugi jezik – prepoznaje hrvatski jezik i njegove govore kao dio narodnoga identiteta – prepoznaje hrvatski standardni jezik kao dio nacionalnoga identiteta – primjenjuje spoznaje o hrvatskom standardnome jeziku u javnoj komunikaciji i razlikuje ga od osobnoga idiolekta	– prepoznaje sastavnice svojega idiolekta koje pripadaju osobnoj i javnoj komunikaciji
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obilježja narječja i govora društvenih skupina svladavaju se prema načelu zavičajnosti i bliskosti (primjerenosti) te aktualnosti i preporučuje se povezati ih s medijskim tekstovima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj književnoga teksta – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – izražava svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu na temelju vlastitog čitateljskog iskustva – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – objašnjava u čemu uživa dok čita	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ B.1.2. Učenik opisuje književni tekst prema temi i žanru.	– prepoznaje temeljne književnoteorijske pojmove i polazišta bitna za razumijevanje književnosti kao umjetnosti te oblike i načine književnog izražavanja – opisuje i razlikuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – služi se književnoteorijskim pojmovima u opisivanju književnoga teksta na sadržajnoj, izraznoj i idejnoj razini: prozne vrste, poetske vrste, dramske vrste	– prepoznaje tematska i žanrovska obilježja teksta i primjenjuje osnovne pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: pripovijest, roman, komedija, lirska poezija, lirsko-epska poezija; jednostavni oblici (izbor); mit. Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: August Šenoa, <i>Prijan Lovro</i>; Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i>. Učenik analizira prema temi i žanru dva obvezna književna teksta hrvatske književnosti i pet književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: proza, roman, pripovijest, struktura proznoga teksta: tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih – dramske vrste: drama i kazalište, komedija, struktura dramskoga teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski dijalog i monolog, didaskalije, čin, prizor ili slika; različiti postupci iskazivanja smiješnoga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. <i>Učenje i poučavanje</i> odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.3. Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.	– imenuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima – prepoznaje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u tragediji, komediji i ljubavnoj poeziji – potkrepljuje primjerima obilježja književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je tekst nastao	– opisuje književnopovijesno razdoblje u kojemu je nastao književni tekst
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Književnopovijesna razdoblja: klasična književnost, srednjovjekovna književnost, renesansa. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. <i>Učenje i poučavanje</i>.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za klasičnu književnost, srednjovjekovnu književnost i renesansu. Učenik na osnovi pročitanaog teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodima predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okruženju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.1. Učenik tumači utjecaj medijskih tekstova na svakodnevni život primatelja.	– uočava različita djelovanja medijskih tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim na svakodnevni život primatelja – opisuje svrhu (osobnu, javnu) medijskoga teksta – uočava izravno i neizravno navedene poruke u medijskom tekstu – objašnjava medijsku poruku i zaključuje kome je namijenjena – prepoznaje na koje je jezične, vizualne, auditivne i audiovizualne načine oblikovan medijski tekst – tumači kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu utječu na svakodnevni život primatelja	– opisuje svrhu medijskog teksta i prema smjernicama objašnjava medijsku poruku i njezin utjecaj na svakodnevni život primatelja
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.

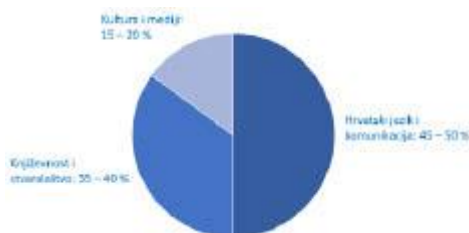
C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.2. Učenik opisuje tekstove popularne i visoke kulture i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– prepoznaje razliku između teksta popularne i visoke kulture na primjerima – razlikuje različite kulturne obrasce na odabranim tekstovima i njihov utjecaj na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – prepoznaje obilježja kozmopolitske kulture, šunda, trenda i kiča u tekstu i izražava svoj kritički stav prema njima – opisuje utjecaj teksta popularne kulture na razvoj vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnom i digitalnom okružju	– uočava elemente popularne i visoke kulture u tekstovima i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i višemedijski tekstovi: putopis, životopis, autobiografija, reklama ili popularnokulturni tekst; film, kazališna predstava ili strip.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 1. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 2. razred – 105 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.1. Učenik govori izlagačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu govornoga teksta: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – istražuje informacije važne za pripremu govornoga teksta služeći se različitim pouzdanim izvorima – uspoređuje informacije iz raznih izvora radi procjene pouzdanosti, vjerodostojnosti, točnosti, autorstva i gledišta – istražuje i izdvaja informacije važne za pripremu i izvođenje govorenog teksta točno ih navodeći i poštujući autorstvo – analizira stilska obilježja stručnog članka i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – prikladno se služi natuknicama, bilješkama, karticama, plakatima i računalnim prikazima pri govorenju – govori ili razgovara radi upućivanja slušatelja / sugovornika ili pregovaranja zbog zajedničkoga rješavanja problemske situacije ili donošenja odluke – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– uz pomoć nastavnika oblikuje tekst i govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkih tekstova; jezična i strukturna obilježja prikaza, sažetka, javnog govora; stilska obilježja stručnoga članka.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima izlagačkoga diskursa: javni govor, poslovni razgovor. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, stručni članak, sažetak, motivacijsko pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste izlagačkih tekstova iz različitih izvora, različitih funkcionalnih stilova i oblika u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta	– analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja

	– objašnjava jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – tumači utjecaj okruženja na primanje informacija – vrednuje informacije – sluša i postavlja pitanja radi postizanja razumijevanja i/ili daje odgovore – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva izlagačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, stručni članak, intervju, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom i namjenom čitanja – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika služeći se prethodno stečenim znanjima – istražuje podatke o autoru, izdanju i nakladniku izvora – razlikuje provjerene i neprovjerene izvore informacija – povezuje i sažima podatke i ideje u tekstu – odabire prikladne citate kojima potkrepljuje svoje zaključke o eksplicitnom i implicitnom značenju teksta – povezuje informacije i ideje iz teksta sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima	– opisuje funkciju i osnovna obilježja izlagačkih tekstova te sažima informacije i ideje
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva izlagačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, stručni članak, intervju, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.4. Učenik piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje koncept za pisanje izlagačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom: administrativnim, publicističkim – istražuje različite izvore informacija služeći se naprednim pretraživanjem	– prema primjeru piše izlagačke tekstove i primjenjuje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta

	– odabire valjane informacije s obzirom na svrhu teksta – analizira jezično-strukturna obilježja izlagačkih tekstova te ih oblikuje prema modelu – oblikuje prema konceptu prikaz stručnog članka – prepravlja tekst u skladu s povratnim informacijama – samostalno oblikuje anketni obrazac u tiskanome i/ili elektroničkome obliku – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkih tekstova; jezična i strukturna obilježja prikaza, sažetka; stilska obilježja stručnoga članka – pravopisni sadržaji: pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje dva izlagačka teksta: prikaz stručnog članka, motivacijsko pismo. Preporučeni tekstovi: sažetak, prikaz stručnog članka i anketnoga obrasca, motivacijsko pismo, koncept, interpretacijski školski esej. Preporučuje se poučavanje pisanja interpretacijskog školskog eseja sumativno ne vrednuje. Učeniku se mora najprije omogućiti vježbanje i ovladavanje oblikovanja interpretacijskog školskoga eseja različitim aktivnostima i vježbama. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 2. 1, A. 2. 2, A. 2. 3 i A. 2. 4 integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.5. Učenik primjenjuje sintaktička znanja u oblikovanju teksta i prepoznaje rečenice u tekstu.	– razlikuje nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi – primjenjuje pravilan položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnom redu riječi – zapaža linearnu i paralelnu tekstnu vezu i tekstna vezna sredstva na primjerima (konektori, modifikatori) – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta	– pomoću smjernica primjenjuje riječi u pravilnoj sintaktičkoj službi u rečenici
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnoga jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.2.6. Učenik izdvaja lekseme iz leksičkoga sloja općeuporabnog leksika hrvatskoga standardnog jezika i primjenjuje ih u zadanom kontekstu.	– imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika – prepoznaje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika: vremenski, područni i funkcionalni – izdvaja primjere iz obavijesnih i književnih tekstova prema vremenskoj, područnoj i funkcionalnoj raslojenosti leksika – primjenjuje lekseme iz različitih leksičkih slojeva u određenome kontekstu – uočava jezične i izvanjezične razloge stvaranja ili zastarijevanja riječi	– prema smjernicama izdvaja lekseme određenoga leksičkoga sloja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.7. Učenik opisuje razliku između hrvatskih narječja i hrvatskoga standardnog jezika.	– prepoznaje organske (mjesne govore, dijalekte i narječja) govore i idiome kao sastavnice svojega idiolektu – prepoznaje obilježja svojega mjesnog govora ili idioma prema standardnome hrvatskom jeziku – navodi rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja – prepoznaje uporabu mjesnih govora, dijalekata i narječja hrvatskoga jezika u javnoj komunikaciji – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije i funkcionalni stil	– uočava obilježja svojega mjesnog govora u odnosu na standardni hrvatski jezik i prepoznaje organske i neorganske idiome kao sastavnice hrvatskoga jezika
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i obrazlaže stavove o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – povezuje tekst s aktualnim situacijama na temelju iskustva – obrazlaže svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu i potkrepljuje ih primjerima – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – uspoređuje svoje proživljeno iskustvo čitanja s iskustvima drugih čitatelja	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.2. Učenik uspoređuje književne tekstove prema temi ili žanru.	– uspoređuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – uspoređuje književne tekstove na sadržajnoj, izraznoj i idejnoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste	– prema smjernicama analizira tematska i žanrovska obilježja teksta i primjenjuje pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: novela, roman, drama, tragedija, lirska poezija, jednostavni oblici (izbor). Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Vjenceslav Novak, <i>Posljednji Stipančići</i>; Antun Gustav Matoš, izbor iz novela. Učenik analizira prema temi i žanru dva obvezna književna teksta hrvatske književnosti pet književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: roman, novela, tema, pripovjedač, tipovi karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih – dramske vrste: tragedija; struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski dijalog i monolog, didaskalije, čin, prizor ili slika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. <i>Učenje i poučavanje</i> odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.3. Učenik uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	– uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst – prepoznaje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – prepoznaje obilježja stilске formacije i dominantne književne poetike u lirskoj pjesmi i drami – prepoznaje povezanost književnoga teksta s drugim tekstovima prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama s obzirom na društveni i kulturni kontekst	– prema smjernicama opisuje povezanost književnoga teksta s drugim tekstovima s obzirom na kontekst

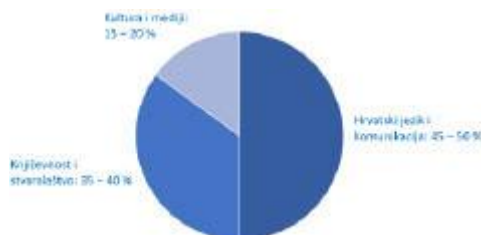
	– uočava stilsko-poetička obilježja tekstova hrvatske književnosti s tekstovima svjetske književnosti s obzirom na vrijeme nastanka	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Književnopovijesna razdoblja: hrvatska renesansa, barok, klasicizam, romantizam. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju <i>F. Učenje i poučavanje</i>.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za hrvatsku renesansu, barok, klasicizam i predromantizam. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstem.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstem ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.2.1. Učenik objašnjava utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje životnoga stila primatelja.	– prepoznaje različita djelovanja tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitoga životnog stila – analizira uporabu različitih stilskih sredstava u medijskim tekstovima – objašnjava kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu – procjenjuje kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja iz medijskih tekstova utječu na životni stil primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst	– opisuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu i kako utječu na životni stil primatelja
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, popularnoznanstveni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.2.2 Učenik opisuje tekstove iz hrvatske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta za hrvatski kulturni krug i baštinu – komentira utjecaj jezične i književne nematerijalne kulturne baštine na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta na odlomku odabranoga teksta – prihvaća mjesto jezika i književnosti u nematerijalnoj baštini sredine u kojoj živi – posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj, manifestaciju i/ili posjet kulturnoj instituciji u stvarnome i digitalnom okružju	– prepoznaje opisuje simbolično značenje i vrijednost teksta za hrvatski kulturni krug i baštinu
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i izvori: govor, pismo, dnevnik, intervju, znanstveno-popularni članak ili enciklopedijski prikaz; strip, film ili kazališna predstava.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda tematski su vezani uz hrvatsku nematerijalnu kulturnu baštinu. Preporučuje se odabrati ih prema zavičajnom načelu. Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 3. razred – 105 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.1. Učenik govori upućivačke i raspravljačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, uvjeravanje, zabavljanje – oprimjeruje jezično-strukturna obilježja izlagačkih i raspravljačkih tekstova – istražuje informacije služeći se različitim pouzdanim izvorima radi oblikovanja argumenata i protuargumenata – govori u skladu s govornom ulogom – razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova – izriče tezu – navodi argumente i protuargumente – izvodi zaključak – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– uz pomoć nastavnika oblikuje tekst i govori u skladu s temom i oblikom govora
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkog i raspravljačkog teksta: teza, argument, protuargument, zaključak; jezična i strukturna obilježja predavanja i priopćenja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima upućivačkog i raspravljačkog diskursa: rasprava, predavanje. Preporučeni su tekstovi: javni govor, interpretacijski esej, kolumna, uputa, molba, rasprava, predavanje, priopćenje.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste upućivačkih i raspravljačkih tekstova različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom (informiranje, dokazivanje, uvjeravanje i zabavljanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – tumači jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – razlikuje pouzdane od nepouzdatih informacija u različitim izvorima u skladu sa svrhom slušanja	– analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja

	– razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova u slušanom tekstu – kritički vrednuje informacije – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: javni govor, debata, interpretacijski esej, kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom (dokazivanje, upućivanje) – tumači strukturna obilježja teksta – izdvaja i tumači ideje – uočava i tumači autorovo gledište i namjenu teksta te utjecaj teksta na primatelja – razlikuje činjenice od mišljenja – prikladno povezuje ideje iz tekstova sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima – uočava pristranost i nepristranost izvora informacija	– opisuje funkciju i osnovna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova te prema smjernicama analizira i objašnjava informacije i ideje
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: esej, kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.4. Učenik piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja upućivačkih i raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim) – oblikuje raspravljačke tekstove prema modelu i u skladu s jezično-strukturnim i stilskim obilježjima raspravljačkog diskursa – oblikuje upućivačke tekstove prema modelima – istražuje različite izvore informacija i razlikuje primarne od sekundarnih izvora – navodi bibliografske jedinice i citira stručnu literaturu	– prema primjeru piše upućivačke i raspravljačke tekstove, primjenjuje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta

	– sažima prikupljene informacije i oblikuje sadržajno i logički povezan tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova – pravopisni sadržaji: pravila citiranja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta: uputa, molba. Preporučeni su tekstovi: esej, kolumna, uputa, usporedni školski esej; molba, reportaža, rasprava, komentar. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 3. 1., A. 3. 2., A. 3. 3. i A. 3. 4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.5. Učenik primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi pri oblikovanju teksta.	– prepoznaje morfeme po položaju i funkciji na primjerima – uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf) – razlikuje gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu – razlikuje uporabu glagolskih vremena i načina – opisuje tvorbu i uporabu aktiva i pasiva – primjenjuje gramatička znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta	– pomoću smjernica primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u oblikovanju teksta
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.6. Učenik opisuje tvorbu riječi prema osnovnim tvorbenim načinima.	– prepoznaje tvorbu riječi u hrvatskome jeziku prema tvorbenim načinima izvođenja i slaganja: sufixalna tvorba, prefiksna tvorba, slaganje, srastanje – opisuje najčešće tvorbene načine tvorbe imenica, pridjeva, glagola i priloga – opisuje značenjske razlike među riječima uvjetovane tvorbenim načinima ili nastavcima	– opisuje razliku među osnovnim tvorbenim načinima na oglednim primjerima
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.7. Učenik prepoznaje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu.	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika – prepoznaje jezična obilježja funkcionalnoga stila i opisuje njihovu usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – primjenjuje pravila jezične kulture u različitim komunikacijskim situacijama	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnoga jezika i navodi njihova obilježja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sadržaje na kojima se ostvaruje ishod preporučuje se povezati s medijskim tekstovima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih čitatelja.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – potkrjepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – povezuje tekst s aktualnim situacijama na temelju iskustva – uspoređuje svoj literarni doživljaj s literarnim doživljajem drugih učenika.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.2. Učenik uspoređuje književne tekstove iste teme ili žanra nastale u različitim književnopovijesnim razdobljima.	– objašnjava i uspoređuje hrvatske i svjetske književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste – prepoznaje univerzalne teme i predodžbe u književnim tekstovima različitoga vremena i mjesta nastanka	– analizira književni tekst prema temi primjenjuje pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste

	– analizira povezanost književnog teksta s drugim tekstovima prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama – prepoznaje položaj književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: roman, epski spjev, drama, pastoral, lirska poezija, pjesma u prozi. Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Ivan Gundulić, <i>Dubravka</i>, Ivan Mažuranić, <i>Smrt Smail-age Čengića</i>. Učenik analizira prema temi i žanru dva obvezna književna teksta hrvatske književnosti i pet književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: roman; diskurzivne postupke moderne proze: unutarnji monolog, slobodni neupravni govor – poetske vrste: obilježja moderne poezije, vrste i oblici moderne poezije, struktura moderne lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih; epske vrste u stihu; tradicionalni hrvatski stihovi – dramske vrste: pastoral		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Tijekom školske godine nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja. Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. <i>Učenje i poučavanje</i> odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.3. Učenik analizira književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	– objašnjava na osnovi usporedbe književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst – zaključuje o sličnostima i razlikama između književnih poetika i književnopovijesnih razdoblja na uspoređivanim tekstovima – opisuje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u epskom spjevu, romanu i modernoj poeziji – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – opisuje reprezentativnost književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima	– prema smjernicama opisuje veze među književnim tekstovima i tumači njihova poetička obilježja s obzirom na književnopovijesno razdoblje
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Književnopovijesna razdoblja: romantizam (hrvatski narodni preporod), realizam, modernizam. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za romantizam (hrvatski narodni preporod), realizam, modernizam. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.

Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi.

Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.3.1. Učenik analizira utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja.	– opisuje utjecaj različitih medijskih poruka / tekstova / sadržaja na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja – uočava prikrivenu svrhu medijske poruke – prepoznaje trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotype i/ili manipulaciju u medijskim porukama – uočava zastupljenost medijskih tekstova u različitim medijima prema svrsi (osobnoj, obrazovnoj i javnoj) – uspoređuje različite medijske tekstove – analizira kako su u medijskim tekstovima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst	– uspoređuje medijske tekstove i opisuje kako prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

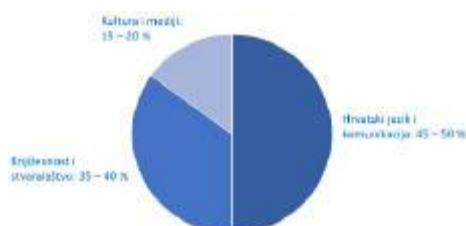
Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.

C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.3.2 Učenik objašnjava tekstove iz europske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na hrvatski kulturni identitet.	– prepoznaje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta europskoga kulturnog kruga i baštine za hrvatski kulturni identitet – objašnjava informacije i ideje u ulomku teksta – komentira utjecaj europskoga kulturnog kruga na hrvatski kulturni identitet na odabranom tekstu – promišlja o europskoj kulturnoj baštini kao dijelu vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i kritički procjenjuje kulturno-umjetnički događaj, manifestacija, posjet kulturnoj instituciji i/ili medijskoj kući u stvarnome i digitalnom okružju	– opisuje simbolično značenje i vrijednost teksta europske kulturne baštine za hrvatski kulturni identitet
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda – preporučeni su tekstovi i izvori: esej, polemika, kolumna, književna kritika, manifest i reklama; višemedijski tekstovi: strip, film ili kazališna predstava.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda tematski su vezani uz europski kulturni identitet. Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 3. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 4. razred – 96 sati godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.1. Učenik raspravlja u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, zabavljanje, pregovaranje – procjenjuje informacije i njihov izvor te ih primjenjuje – svojim riječima objašnjava obilježja znanstvenog stila – govori u skladu s govornom ulogom poštujući strukturu raspravljačkog teksta – donosi zajedničke zaključke o mogućem rješenju problemske situacije ili o zajedničkoj odluci – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– uz pomoć nastavnika oblikuje pripremu za raspravu i raspravlja u skladu s temom, oblikom rasprave i govornom ulogom
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sudjeluje u najmanje dvija dijaloška teksta s obilježjima raspravljačkoga diskursa: sastanak i debata. Preporučeni su tekstovi: debata, sastanak, kritika, polemika, recenzija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.2. Učenik sluša tekstove različitih funkcionalnih stilova u skladu s određenom svrhom i iz različitih izvora.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste opisnih, pripovjednih, upućivačkih i raspravljačkih tekstova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – analizira jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – procjenjuje pouzdanost, vjerodostojnost, točnost i gledište izvora slušanja s obzirom na svrhu slušanja – kritički vrednuje informacije i ideje – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– tumači obilježja i svrhu teksta te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: debata, sastanak, kritika, polemika, recenzija, raspravljački školski esej.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom: dokazivanje, zabavljanje – tumači strukturna obilježja teksta – samostalno i argumentirano kritički procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama – uspoređuje informacije i ideje u tekstu s informacijama i idejama u drugim tekstovima, svojim znanjem i iskustvom – oblikuje različite vrste prosudbe: procjenjuje svrhu teksta i gledište autora prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena – prepoznaje referencije i aluzije na druge tekstove	– opisuje funkciju i obilježja raspravljačkih tekstova te prema smjernicama uspoređuje informacije i ideje prema zadanim smjernicama
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: kritika, recenzija, raspravljački esej.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.4. Učenik piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim, znanstvenim) – procjenjuje informacije s obzirom na pouzdanost, vjerodostojnost, točnost, autorstvo i gledište – oblikuje sadržajno i logički povezani tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema primjeru piše raspravljačke tekstove, primjenjuje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja raspravljačkog teksta: teza, argument, protuargument, zaključak; jezična obilježja znanstvenog stila. – pravopisni sadržaji: pisanje glasova u dodiru.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje jedan raspravljački tekst: raspravljački esej. Preporučeni su tekstovi: kritika, polemika, recenzija, raspravljački esej, referat. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 4. 1., A. 4. 2., A. 4. 3., A. 4. 4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.5. Učenik opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika i primjenjuje znanja u govoru i pismu.	– opisuje razliku između otvornika i zatvornika – prepoznaje obilježja glasovnog sustava hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj (artikulacijska i akustička obilježja glasova) i nadodsječnoj (naglasak ili prozodem i dužina) razini – objašnjava glasovne promjene u kontekstu riječi i rečenice – opisuje razlike između govornoga i pisanog oblika jezika (izgovor i pisanje glasova i suglasničkih skupina)	– uočava obilježja glasovnog sustava standardnoga jezika na odsječnoj i nadodsječnoj razini i prepoznaje glasovne promjene na oglednim primjerima

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnoga jezika u svakodnevnoj poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.6. Učenik opisuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje.	– razlikuje vrste vlastitih imena – prepoznaje frazeme kao dio leksika – opisuje proces leksičkoga posuđivanja – opisuje vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – služi se rječnicima ograničenoga leksičkog sloja pri razvijanju vokabulara i jezične kulture	– izdvaja lekseme ograničene uporabe i pravilno ih primjenjuje u zadanome kontekstu

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučeni rječnici: rječnik žargona, rječnik stranih riječi, razlikovni rječnik, usporedni rječnik, enciklopedijski rječnik, frazeološki rječnik, rječnik vlastitih imena i prezimena.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnoga jezika u svakodnevnoj poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.7. Učenik opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika.	– opisuje početke hrvatske pismenosti – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – navodi osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika	– navodi povijesni razvoj hrvatskoga jezika i pisma

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučeni sadržaji: hrvatski jezik kao službeni jezik Europske unije, hrvatski jezik kao manjinski jezik u iseljeništvu, hrvatski jezik u medijima.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnome tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – potvrđuje primjerima svoje mišljenje i stavove – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje	

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.2. Učenik opisuje različite interpretacije književnih tekstova s obzirom na pristup usmjeren čitatelju, književnom tekstu ili piscu.	– opisuje na osnovi usporedbe hrvatske i svjetske književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste – opisuje povezanost tekstova prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama – uspoređuje svoju interpretaciju s interpretacijama drugih čitatelja (znanstvenika, književnih kritičara)	– analizira književni tekst s obzirom na pristup usmjeren čitatelju i književnom tekstu

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda
Obvezne su književne vrste: moderni roman, moderna pripovijetka i novela, drama, lirska poezija, poema.
Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Antun Branko Šimić, izbor iz poezije; Miroslav Krleža, *Gospoda Glembajevi*.
Učenik analizira prema temi i žanru dva obvezna književna teksta i pet književnih tekstova koji mogu biti tematski povezani s obveznim književnim tekstovima.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:
Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima.
U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita.
Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima.
Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. *Učenje i poučavanje* odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.

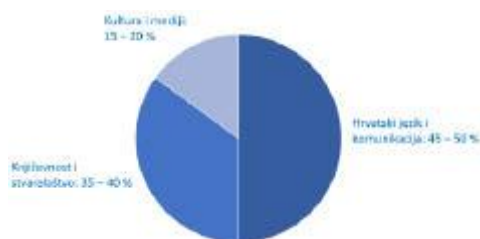
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.3. Učenik opisuje slijed književnih poetika i razdoblja i prosuđuje utjecaj različitih konteksta na književni tekst.	– analizira književni tekst s obzirom na povijesni, društveni i kulturni kontekst – uspoređuje tekstove hrvatske književnosti s tekstovima svjetske književnosti u književnopovijesnome kontekstu – opisuje slijed književnih poetika i književnopovijesnih razdoblja hrvatske i svjetske književnosti na primjerima obveznih i izbornih književnih tekstova	– opisuje utjecaj književnopovijesnoga, društvenog i kulturnog konteksta na oblikovanje značenja književnoga teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Književnopovijesna razdoblja: ekspresionizam, suvremena književnost; sva prethodna književna razdoblja. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju <i>F. Učenje i poučavanje</i>.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ekspresionizam i suvremenu književnost. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstem.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstem ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.4.1. Učenik procjenjuje utjecaj medijskih tekstova na doživljaj	– procjenjuje različita djelovanja tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na	– uspoređuje medijske tekstove i tumači kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja u njemu utječu na doživljaj

stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja.	oblikovanje na oblikovanje vlastitoga doživljaja stvarnosti i identiteta – uspoređuje neovisnost i cenzuru medijskih poruka u medijskim tekstovima – opisuje sadržaj komercijalnih medijskih – prepoznaje društvenu i estetsku vrijednost medijskog teksta – uspoređuje različite medijske tekstove i procjenjuje kako su u njima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst – odgovorno preuzima ulogu u građanskom novinarstvu (objavljuje i komentira poštujući zakonske propise i vodi računa o oblikovanju svoga identiteta u medijima)	stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.4.2 Učenik objašnjava povezanost vlastitoga i hrvatskoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova.	– uspoređuje tekstove popularne, pučke i visoke kulture prema njihovoj simboličkoj vrijednosti za oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – komentira tekstove s temom globalizacije i individualizma te njihov utjecaj na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – objašnjava povezanost hrvatskoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova – procjenjuje kako kulturno-umjetnički događaj, manifestacija, posjet kulturnoj instituciji i/ili medijskoj kući u stvarnom i digitalnom okružju utječu na oblikovanje vlastitog kulturnog identiteta	– navodi kulturne krugove i uočava njihove utjecaje na različite tekstove
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučene su tekstne vrste i izvori: esej, polemika, književna kritika, manifest ili program; višemedijski tekstovi: strip, film ili kazališna predstava.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda tematski su vezani uz određeni kulturni krug. Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

*Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u
4. razredu srednje škole*

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

**Srednja škola Hrvatski jezik 1. razred – 140 sati (1. i 2. razred) + 105 sati (3. i 4. razred)
godišnje**

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.1. Učenik opisuje i pripovijeda u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu (javna i osobna) i namjenu govornoga teksta: informiranje, uvjeravanje i pregovaranje – razlikuje monološke i dijaloške vrste govornih tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa – prepoznaje različite izvore informacija za pripremu teksta i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – odabire informacije u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja i provjerava njihovu važnost i točnost – objašnjava svojim riječima obilježja administrativnoga i publicističkog stila na primjerima različitih vrsta tekstova – oblikuje natuknice, nacrt i logično strukturiran tekst prema obilježjima vrste teksta koji govori – govori i razgovara u skladu s govornom ulogom – razgovara prema obrascima razgovora u skupini: uvjeravanja i pregovaranja – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– prema smjernicama govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica, publicistički stil, administrativni stil.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa: izvješće i intervju. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – opisuje jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – objašnjava informacije i ideje i procjenjuje njihovu valjanost u skladu sa svrhom slušanja – vodi bilješke i postavlja pitanja radi razjašnjavanja i razumijevanja – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– opisuje osnovna obilježja i svrhu opisnih i pripovjednih tekstova te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom opisne i pripovjedne tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje tekstove s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa različitih oblika i funkcionalnih stilova i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja (javna, osobna) i namjeni (informiranje, uvjeravanje, pregovaranje) – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika – izdvaja informacije u skladu sa svrhom čitanja – razlikuje informacije po važnosti – određuje glavne ideje u tekstu – objašnjava osnovna i prenesena značenja	– objašnjava osnovna obilježja i svrhu opisnih i pripovjednih tekstova te opisuje informacije i ideje

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva opisna ili pripovjedna teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi s obilježjima opisnoga i pripovjednog diskursa za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: vijest, izvješće, tehnički ili objektivni opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, razgovor o temi, tekst s poveznicama (hipertekst), autobiografija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.4. Učenik piše tekstove opisnoga i pripovjednog diskursa u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– planira pisanje tekstova s obilježjima opisnoga i pripovjednoga diskursa u skladu s određenom strukturom, oblikom te administrativnim i publicističkim funkcionalnim stilom – istražuje različite izvore informacija i primjenjuje ih pri oblikovanju teksta: prikuplja, razvrstava i povezuje informacije i ideje u skladu s temom i svrhom pisanja – služi se informacijama poštujući prava intelektualnoga vlasništva – razlikuje jezična i strukturna obilježja opisnoga i pripovjednog diskursa – oprimjeruje obilježja administrativnoga i publicističkog stila – oblikuje sadržajno i logički povezan tekst primjenjujući jezična i strukturna obilježja pripovjednoga i opisnoga diskursa – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema smjernicama piše vezani tekst pripovjednoga i opisnog diskursa i ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – pripovijedanje, opisivanje; jezična i strukturna obilježja opisa i pripovijedanja; natuknica; plan pisanja vezanoga teksta opisnoga i pripovjednog diskursa; obilježja administrativnoga i publicističkog stila – pravopisni sadržaji: pisanje vlastitih imena (osobnih i zemljopisnih), pisanje određenih i neodređenih pridjeva, pisanje brojeva, pisanje složenih glagolskih oblika.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje tri opisna ili pripovjedna teksta: vezani tekst pripovjednoga i opisnog diskursa, putopis, životopis. Preporučeni su tekstovi: vijest, izvješće, opis, reportaža, putopis, životopis, intervju, autobiografija, vezani tekst pripovjednoga i opisnog diskursa. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A.1.1., A.1.2., A.1.3. i A.1.4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.5.	– objašnjava rečenicu kao sintaktičku i komunikacijsku jedinicu	– razlikuje morfosintaktička obilježja promjenjivih i nepromjenjivih riječi

Učenik analizira morfosintaktička obilježja riječi u rečenici i primjenjuje znanja pri oblikovanju teksta.	– objašnjava riječ kao morfološku i sintaktičku jedinicu – raščlanjuje rečenicu na nezavisne i zavisne rečenične članove – određuje uloge i gramatičke veze među sastavnicama sintagme – opisuje sintaktičku službu i značenja promjenjivih i nepromjenjivih riječi u rečenici – razlikuje apsolutnu i relativnu uporabu glagolskih vremena i načina – objašnjava subjektno-predikatnu sročnost – primjenjuje morfosintaktička znanja o vrstama riječi pri oblikovanju teksta	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.1.6. Učenik analizira značenjske odnose među riječima pomoću rječnika.	– opisuje strukturu jezičnoga znaka – razlikuje jednoznačnost od višeznačnosti i potkrepljuje ju primjerima – objašnjava uzroke i posljedice višeznačnosti te načine postanka – razlikuje osnovno i izvedeno te denotativno i konotativno značenje leksema u zadanome kontekstu – razlikuje osnovna i prenesena značenja: metaforu, metonimiju i oksimoron – tumači leksičko-semantičke odnose u zadanom kontekstu – opisuje strukturu rječničkoga članka – služi se rječnicima pri razvijanju vokabulara	– opisuje značenjske odnose među riječima na temelju konteksta i opisuje vrste rječnika
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezični rječnici općega i ograničenoga leksičkog sloja – leksičko-semantički odnosi: sinonimija, homonimija, antonimija, hiperonimija i hiponimija u zadanom kontekstu.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.1.7. Učenik objašnjava razliku između hrvatskoga jezika kao sustava govora i hrvatskoga standardnog jezika.	– objašnjava odnos između jezika, govora i pisma – opisuje genetsku pripadnost hrvatskoga jezika jezičnoj porodici – navodi svojstva hrvatskoga standardnog jezika – navodi i opisuje vrste jezične norme hrvatskoga standardnog jezika – opisuje razliku između standardnoga jezika i supstandardnih idioma – razlikuje hrvatski kao materinski jezik, kao manjinski jezik i kao drugi jezik – prepoznaje hrvatski jezik i njegove govore kao dio narodnog identiteta – prepoznaje hrvatski jezik kao dio nacionalnog identiteta – poštuje norme standardnoga jezika u javnoj komunikaciji	– razlikuje sastavnice svojega idiolekta koje pripadaju osobnoj i javnoj komunikaciji
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obilježja narječja i govora društvenih skupina svladavaju se prema načelu zavičajnosti i bliskosti (primjerenosti) te aktualnosti i preporučuje se povezati ih s medijskim tekstovima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj književnoga teksta – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – izražava svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu na temelju vlastitog čitateljskog iskustva – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – objašnjava u čemu uživa dok čita	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.2. Učenik razlikuje i opisuje književni tekst prema temi i žanru na sadržajnoj	– opisuje temeljne književnoteorijske pojmove i polazišta bitna za razumijevanje književnosti kao	– tumači tematska i žanrovska obilježja teksta primjenjujući

i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.	umjetnosti te oblike i načine književnog izražavanja – opisuje i razlikuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – opisuje osobitosti hrvatske usmenoknjiževne baštine – analizira književni tekst na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste	pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
---	--	---

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: pripovijest, roman, tragedija, lirska poezija, lirsko-epska poezija; jednostavni oblici (izbor); mit. Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Sofoklo, <i>Antigona</i>, Francesco Petrarca, <i>Kanconijer</i> (10 pjesama), August Šenoa, <i>Prijan Lovro</i>, Vjenceslav Novak, <i>Posljednji Stipančići</i>, Vladimir Nazor, izbor iz poezije (10 pjesama) Učenik analizira prema temi i žanru pet obveznih književnih tekstova i pet odabranih književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: proza, roman, pripovijest, struktura proznog teksta: tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje; uokvirena kompozicija – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme – dramske vrste: drama i kazalište, tragedija i obilježja tragedije, struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, čin, prizor ili slika – usmeni književni oblici: narodna pjesma; narodne predaje, zagonetke, poslovice i vicevi		
---	--	--

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita. Pojedine elemente književne strukture učenici uvežbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima. Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. Učenje i poučavanje odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.		
--	--	--

B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.3. Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.	– imenuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – uočava razlike i sličnosti u djelima nastalima u različitim povijesnim, društvenim i kulturnim kontekstima – prepoznaje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u tragediji i ljubavnoj poeziji	– opisuje književnopovijesno razdoblje u kojemu je nastao književni tekst

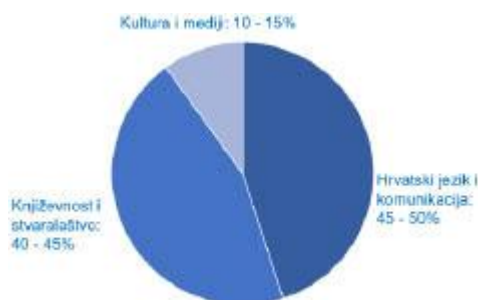
	– potvrđuje primjerima obilježja književnopovijesnoga razdoblja u kojemu je tekst nastao	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Književnopovijesna razdoblja: klasična književnost, srednjovjekovna književnost, predrenesansa i humanizam. Obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sofoklo, <i>Antigona</i>, Francesco Petrarca, <i>Kanconijer</i> (10 pjesama). Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za klasičnu književnost, srednjovjekovnu književnost, predrenesansu i humanizam. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu. Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.1.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na svakodnevni život primatelja.	– prepoznaje različita djelovanja medijskih tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na svakodnevni život primatelja – prepoznaje izravno i neizravno navedene poruke u medijskome tekstu – analizira svrhu (osobnu, javnu) medijskoga teksta – interpretira medijsku poruku i zaključuje kome je ona namijenjena	– objašnjava svrhu medijskoga teksta i prema smjernicama interpretira medijsku poruku i njezin utjecaj na svakodnevni život primatelja

	– istražuje na koje je jezične, vizualne, auditivne i audiovizualne načine oblikovan medijski tekst i koje su funkcije tih odabira – prosuđuje kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu utječu na svakodnevni život primatelja	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.1.2 Učenik analizira tekstove popularne i visoke kulture i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– opisuje razliku između teksta popularne i visoke kulture na primjerima – razlikuje različite kulturne obrasce na odabranim tekstovima i njihov utjecaj na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – prepoznaje obilježja kozmopolitske kulture, šunda, trenda i kiča u tekstu i izražava svoj kritički stav prema njima – prosuđuje utjecaj teksta popularne kulture na razvoj vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i komentira kulturno-umjetnički događaj u stvarnom i digitalnom okružju	– opisuje elemente popularne i visoke kulture u tekstovima i povezuje njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i višemedijski tekstovi: putopis, životopis, autobiografija, reklama ili popularnokulturni tekst; film, kazališna predstava ili strip.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

*Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u
1. razredu srednje škole*

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnoga područja do 10 %. U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim

djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 2. razred – 140 sati (1. i 2. razred) + 105 sati (3. i 4. razred) godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.1. Učenik govori izlagačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu govornoga teksta: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – istražuje informacije važne za pripremu govornoga teksta služeći se različitim pouzdanim izvorima – uspoređuje informacije iz raznih izvora radi procjene pouzdanosti, vjerodostojnosti, točnosti, autorstva i gledišta – istražuje i izdvaja informacije važne za pripremu i izvođenje govorenog teksta točno ih navodeći i poštujući autorstvo – analizira stilsku obilježja popularno-znanstvenog i stručnog članka i primjenjuje ih u oblikovanju teksta – prikladno se služi natuknicama, bilješkama, karticama, plakatima i računalnim prikazima pri govorenju – govori ili razgovara radi upućivanja slušatelja/sugovornika ili pregovaranja zbog zajedničkoga rješavanja problemske situacije ili donošenja odluke – primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	– prema smjernicama govori u skladu s temom i oblikom govornoga teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkih tekstova; jezična i strukturna obilježja prikaza, sažetka, javnog govora; stilsku obilježja znanstveno-popularnog i stručnoga članka.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima izlagačkoga diskursa: javni govor, poslovni razgovor. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, sažetak, motivacijsko pismo, anketni obrazac.		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste izlagačkih tekstova iz različitih izvora, različitih funkcionalnih stilova i oblika u skladu s određenom svrhom slušanja i namjeni – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – objašnjava jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – tumači utjecaj okružja na primanje informacija – vrednuje informacije – sluša i postavlja pitanja radi postizanja razumijevanja i/ili daje odgovore – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– opisuje osnovna obilježja i svrhu izlagačkih tekstova te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva izlagačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, intervju, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje izlagačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjeni – objašnjava strukturna obilježja teksta pripadajućega funkcionalnog stila i oblika služeći se prethodno stečenim znanjima – istražuje podatke o autoru, izdanju i nakladniku izvora – razlikuje provjerene i neprovjerene izvore informacija – povezuje i sažima podatke i ideje u tekstu – odabire prikladne citate kojima potkrepljuje svoje zaključke o eksplicitnom i implicitnom značenju teksta – povezuje informacije i ideje iz teksta sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima	– opisuje funkciju i osnovna obilježja izlagačkih tekstova te sažima informacije i ideje
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva izlagačka teksta prema odabiru nastavnika.		

Preporučeni su tekstovi: prikaz, javni govor, diskusija, poslovni razgovor, znanstveno-popularni i/ili stručni članak, intervju, sažetak, prikaz, pismo, anketni obrazac.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.4. Učenik piše izlagačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje koncept za pisanje izlagačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom: administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim – istražuje različite izvore informacija služeći se naprednim pretraživanjem – odabire valjane informacije s obzirom na svrhu teksta – analizira jezično-strukturna obilježja izlagačkih tekstova te ih oblikuje prema modelu – oblikuje prema konceptu prikaz popularno-znanstvenog ili stručnog članka – prepravlja tekst u skladu s povratnim informacijama – samostalno oblikuje anketni obrazac u tiskanome i/ili elektroničkome obliku – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema smjernicama piše izlagačke tekstove i ostvaruje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

- jezična i strukturna obilježja izlagačkih tekstova; jezična i strukturna obilježja prikaza, sažetka, stilska obilježja znanstveno-popularnog i stručnoga članka
- pravopisni sadržaji: pisanje pravopisnih znakova na razini rečenice.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik piše najmanje tri izlagačka teksta: prikaz znanstveno-popularnog ili stručnog članka, koncept, motivacijsko pismo. Preporučeni su tekstovi: sažetak, prikaz znanstveno-popularnog i/ili stručnog članka i anketnoga obrasca, motivacijsko pismo, koncept, interpretacijski školski esej. Preporučuje se da se započne s poučavanjem i uvježbavanjem pisanja interpretacijskoga školskog eseja, ali da ga se sumativno ne vrednuje. Učeniku se mora najprije omogućiti postupno uvježbavanje i ovladavanje oblikovanja interpretacijskog školskoga eseja.

Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 2. 1, A. 2. 2, A. 2. 3 i A. 2. 4 integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.5. Učenik analizira rečenice u tekstu i primjenjuje sintaktička znanja pri njegovu oblikovanju.	– analizira nezavisnosložene, zavisnosložene i višestruko složene rečenice – razlikuje neobilježeni, obilježeni i obvezatni red riječi	– razlikuje rečenice po sastavu i primjenjuje sintaktična znanja pri oblikovanju teksta

	– objašnjava položaj nenaglasnica ili klitika u obvezatnom redu riječi – - objašnjava i uspoređuje linearnu i paralelnu tekstnu vezu i tekstna vezna sredstva na primjerima (konektori, modifikatori) – razlikuje tekst i diskurs – primjenjuje sintaktička znanja pri oblikovanju teksta	
--	--	--

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenje i poučavanje metajezičnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.6. Učenik razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga leksika hrvatskoga standardnog jezika.	– imenuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika – objašnjava izvanjezične i unutarjezične procese u hrvatskome jeziku – razlikuje leksičke slojeve općeuporabnoga standardnog jezika: vremenski, područni i funkcionalni – interpretira primjere iz obavijesnih i književnih tekstova prema vremenskoj, područnoj i funkcionalnoj raslojenosti leksika – primjenjuje lekseme iz različitih leksičkih slojeva u određenome kontekstu – opisuje jezične i izvanjezične razloge stvaranja ili zastarijevanja riječi	– prema smjernicama izdvaja lekseme određenoga leksičkoga sloja i navodi prikladne kontekste za njihovu uporabu

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenje i poučavanje metajezičnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.

A. Hrvatski jezik i komunikacija

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.2.7. Učenik uspoređuje organske govore hrvatskoga jezika sa hrvatskim standardnim jezikom na uporabnoj razini.	– opisuje rasprostranjenost hrvatskih dijalekata i narječja – uspoređuje obilježja svojeg idiolektu i idioma sa hrvatskim standardnim jezikom – uočava i komentira uporabu mjesnih govora, dijalekata i narječja hrvatskoga jezika u javnoj komunikaciji – primjenjuje prikladni idiom s obzirom na kontekst komunikacije i funkcionalni stil	– opisuje kontekste u kojima se upotrebljavaju organski idiomi i hrvatski standardni jezik

B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i obrazlaže stavove o književnom tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – povezuje tekst s aktualnim situacijama na temelju iskustva – obrazlaže svoje mišljenje i stavove o književnom tekstu i potkrepljuje ih primjerima – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – uspoređuje svoje proživljeno iskustvo čitanja s iskustvima drugih čitatelja	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.2. Učenik uspoređuje književne tekstove prema temi ili žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove.	– uspoređuje književne žanrove i vrste te njihova osnovna obilježja na oglednim primjerima – analizira i uspoređuje književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste	– analizira tematska i žanrovska obilježja pojedinoga književnog teksta i primjenjuje pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – obvezne su književne vrste: novela, roman, drama, komedija, lirska poezija, jednostavni oblici (izbor). Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i> , Pedro Calderon de la Barca, <i>Život je san</i> , Johann Wolfgang Goethe, <i>Patnje mladog Werthera</i> Silvije Strahimir Kranjčević, izbor iz poezije (10 pjesama), Antun Gustav Matoš, izbor iz novela. Učenik analizira prema temi i žanru pet obveznih književnih tekstova i pet odabranih književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: roman, novela, tema, pripovjedač, tipovi karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje – poetske vrste: obilježja lirike, lirske vrste i oblici, struktura lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih – dramske vrste: komedija; struktura dramskog teksta: dramski sukob, dramska napetost, dramski lik, dramski dijalog i monolog, didaskalije, čin, prizor ili slika; različiti postupci iskazivanja smiješnoga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima. U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita.		

Pojedine elemente književne strukture učenici uvježbavaju prepoznati na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima.

Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. Učenje i poučavanje odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.3. Učenik uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	– uspoređuje književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – prepoznaje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u renesansnoj komediji, baroknoj drami i predromantičarskom romanu – analizira povezanost književnoga teksta s drugim tekstovima prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama s obzirom na društveni i kulturni kontekst – uspoređuje stilsko-poetička obilježja tekstova hrvatske književnosti s tekstovima svjetske književnosti s obzirom na vrijeme nastanka	– prema smjernicama analizira povezanost književnoga teksta s drugim tekstovima s obzirom na kontekst
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – književnopovijesna razdoblja: hrvatska renesansa, barok, klasicizam, predromantizam. Obvezni književni tekstovi za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Marin Držić, <i>Novela od Stanca</i>, Pedro Calderon de la Barca, <i>Život je san</i>, Johann Wolfgang Goethe, <i>Patnje mladog Werthera</i>. Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni. Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. Učenje i poučavanje.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za hrvatsku renesansu, barok, klasicizam i predromantizam. Učenik na osnovi pročitanoga teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.		
Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.2.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstem ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje. Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi. Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.		
--	--	--

C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.2.1. Učenik prosuđuje utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje životnoga stila primatelja.	– opisuje različito djelovanje tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje vlastitoga životnog stila – analizira uporabu različitih stilskih sredstava u medijskim tekstovima – prosuđuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskom tekstu – procjenjuje kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja iz medijskih tekstova utječu na životni stil različitih primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst	– opisuje kako su informacije, ideje, stavovi i mišljenja prikazani u medijskome tekstu i kako utječu na životni stil primatelja s obzirom na dob i spol

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.		
---	--	--

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishod C.2.1. ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Hrvatski jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.		
---	--	--

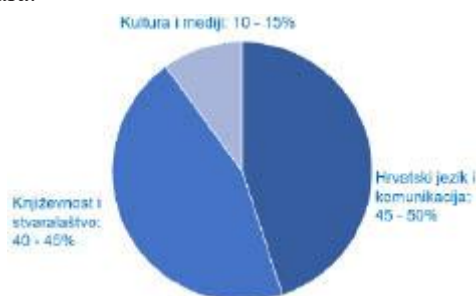
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.2.2. Učenik analizira tekstove iz hrvatske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na vlastiti kulturni identitet.	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta za hrvatski kulturni krug i baštinu – analizira sadržajna, izrazna i idejna obilježja ulomka iz teksta – zaključuje o utjecaju jezične i književne nematerijalne kulturne baštine na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta na odabranom tekstu – prihvaća mjesto jezika i književnosti u nematerijalnoj baštini sredine u kojoj živi – posjećuje i kulturno-umjetnički događaj, manifestaciju i/ili posjet kulturnoj instituciji u stvarnome i digitalnom okružju	– opisuje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta za hrvatski kulturni krug i baštinu te sadržaj i ideju ulomka iz teksta

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučeni su tekstovi i izvori: govor, pismo, dnevnik, intervju, znanstveno-popularni članak ili enciklopedijski prikaz; strip, film ili kazališna predstava.
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda C.2.2. tematski su vezani uz hrvatsku nematerijalnu kulturnu baštinu. Preporučuje se odabrati ih prema zavičajnom načelu. Učenik analizira najmanje dvaju tekstova (ulomke ili cjelovit tekst). Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja Hrvatski jezik i komunikacija i Književnost i stvaralaštvo.

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 2. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 3. razred – 140 sati (1. i 2. razred) + 105 sati (3. i 4. razred) godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.1. Učenik govori upućivačke i raspravljačke tekstove u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, uvjeravanje, zabavljanje – opimjeruje jezično-strukturna obilježja izlagačkih i raspravljačkih tekstova – istražuje informacije služeći se različitim pouzdanim izvorima radi oblikovanja argumenata i protuargumenata – govori u skladu s govornom ulogom – razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova – izriče tezu – navodi argumente i protuargumente	– uz pomoć nastavnika oblikuje tekst i govori u skladu s temom i oblikom govora

	– izvodi zaključak – samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja izlagačkog i raspravljačkog teksta: teza, argument, protuargument, zaključak; jezična i strukturna obilježja predavanja i priopćenja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik govori najmanje jedan monološki tekst i sudjeluje u najmanje jednom dijaloškom tekstu s obilježjima upućivačkog i raspravljačkog diskursa: rasprava, predavanje. Preporučeni su tekstovi: javni govor, interpretacijski esej, kolumna, uputa, molba, rasprava, predavanje, priopćenje.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.2. Učenik sluša u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste upućivačkih i raspravljačkih tekstova različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom (informiranje, dokazivanje, uvjeravanje i zabavljanje) – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – tumači jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – razlikuje pouzdane od nepouzdanih informacija u različitim izvorima u skladu sa svrhom slušanja – razlikuje činjenice od mišljenja i vrijednosnih sudova u slušanom tekstu – kritički vrednuje informacije – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: javni govor, debata, interpretacijski esej, kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje upućivačke i raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom (dokazivanje, upućivanje)	– opisuje funkciju i osnovna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova te prema smjernicama analizira i objašnjava informacije i ideje

	– tumači strukturna obilježja teksta – izdvaja i tumači ideje – uočava i tumači autorovo gledište i namjenu teksta te utjecaj teksta na primatelja – razlikuje činjenice od mišljenja – prikladno povezuje ideje iz tekstova sa svojim znanjem, iskustvom i drugim tekstovima – uočava pristranost i nepristranost izvora informacija	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: esej, kolumna, uputa, interpretacijski esej, molba.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.4. Učenik piše upućivačke i raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja upućivačkih i raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim) – oblikuje raspravljačke tekstove prema modelu i u skladu s jezično-strukturnim i stilskim obilježjima raspravljačkog diskursa – oblikuje upućivačke tekstove prema modelima – istražuje različite izvore informacija i razlikuje primarne od sekundarnih izvora – navodi bibliografske jedinice i citira stručnu literaturu – sažima prikupljene informacije i oblikuje sadržajno i logički povezan tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema primjeru piše upućivačke i raspravljačke tekstove, primjenjuje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja upućivačkih i raspravljačkih tekstova – pravopisni sadržaji: pravila citiranja.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje dva upućivačka ili raspravljačka teksta: uputa, molba. Preporučeni su tekstovi: esej, kolumna, uputa, usporedni školski esej; molba, reportaža, rasprava, komentar. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 3. 1., A. 3. 2., A. 3. 3. i A. 3. 4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnoga područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda

SŠ HJ A.3.5. Učenik primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi pri oblikovanju teksta.	– prepoznaje morfeme po položaju i funkciji na primjerima – uočava osnovni i izmijenjeni morf (alomorf) – razlikuje gramatičke kategorije riječi i vrsta riječi na zadanim primjerima u kontekstu – razlikuje uporabu glagolskih vremena i načina – opisuje tvorbu i uporabu aktiva i pasiva – primjenjuje gramatička znanja o morfološkim obilježjima riječi u stvaranju teksta	– pomoću smjernica primjenjuje znanja o morfološkim obilježjima riječi u oblikovanju teksta
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.6. Učenik opisuje tvorbu riječi prema osnovnim tvorbenim načinima.	– prepoznaje tvorbu riječi u hrvatskome jeziku prema tvorbenim načinima izvođenja i slaganja: sufiksna tvorba, prefiksna tvorba, slaganje, srastanje – opisuje najčešće tvorbene načine tvorbe imenica, pridjeva, glagola i priloga – opisuje značenjske razlike među riječima uvjetovane tvorbenim načinima ili nastavcima	– opisuje razliku među osnovnim tvorbenim načinima na oglednim primjerima
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnog jezika u svakodnevnoj i poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.3.7. Učenik prepoznaje osnovna obilježja funkcionalnih stilova na tekstu.	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnog jezika – prepoznaje jezična obilježja funkcionalnoga stila i opisuje njihovu usklađenost s normom hrvatskoga standardnog jezika – primjenjuje pravila jezične kulture u različitim komunikacijskim situacijama	– razlikuje funkcionalne stilove hrvatskoga standardnoga jezika i navodi njihova obilježja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Sadržaje na kojima se ostvaruje ishod preporučuje se povezati s medijskim tekstovima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i uspoređuje svoje stavove sa stavovima drugih čitatelja.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – potkrjepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje – povezuje tekst s aktualnim situacijama na temelju iskustva – uspoređuje svoj literarni doživljaj s literarnim doživljajem drugih učenika.	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.2. Učenik uspoređuje književne tekstove iste teme ili žanra nastale u različitim književnopovijesnim razdobljima.	– objašnjava i uspoređuje hrvatske i svjetske književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste – prepoznaje univerzalne teme i predodžbe u književnim tekstovima različitoga vremena i mjesta nastanka – analizira povezanost književnog teksta s drugim tekstovima prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama – prepoznaje položaj književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima	– analizira književni tekst prema temi primjenjuje pojmove vezane uz prozne, poetske i dramske vrste
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Obvezne su književne vrste: roman, epski spjev, drama, pastoral, lirska poezija, pjesma u prozi. Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Ivan Gundulić, <i>Dubravka</i>, Ivan Mažuranić, <i>Smrt Smail-age Čengića</i>. Učenik analizira prema temi i žanru dva obvezna književna teksta hrvatske književnosti i pet književnih tekstova koji mogu biti tematski i/ili žanrovski povezani s obveznim književnim tekstovima. Preporučeni književnoteorijski pojmovi vezani uz: – prozne vrste: roman; diskurzivne postupke moderne proze: unutarnji monolog, slobodni neupravni govor – poetske vrste: obilježja moderne poezije, vrste i oblici moderne poezije, struktura moderne lirske pjesme: tema, motiv, pjesnička slika, ritam, rima, strofa, stih; epske vrste u stihu; tradicionalni hrvatski stihovi – dramske vrste: pastoral		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima.		

U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita.

Tijekom školske godine nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja.

Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima.

Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. *Učenje i poučavanje* odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.3. Učenik analizira književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst.	– objašnjava na osnovi usporedbe književne tekstove s obzirom na književnopovijesni, društveni i kulturni kontekst – zaključuje o sličnostima i razlikama između književnih poetika i književnopovijesnih razdoblja na uspoređivanim tekstovima – opisuje obilježja stilske formacije i dominantne književne poetike u epskom spjevu, romanu i modernoj poeziji – opisuje književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst – opisuje reprezentativnost književne vrste u različitim književnopovijesnim razdobljima	– prema smjernicama opisuje veze među književnim tekstovima i tumači njihova poetička obilježja s obzirom na književnopovijesno razdoblje

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Književnopovijesna razdoblja: romantizam (hrvatski narodni preporod), realizam, modernizam.

Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni.

Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. *Učenje i poučavanje*.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za romantizam (hrvatski narodni preporod), realizam, modernizam. Učenik na osnovi pročitana teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.

Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.3.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji s likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi.

Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.3.1. Učenik analizira utjecaj medijskih tekstova na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja.	– opisuje utjecaj različitih medijskih poruka / tekstova / sadržaja na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja – uočava prikrivenu svrhu medijske poruke – prepoznaje trivijalne medijske poruke, predrasude, stereotipe i/ili manipulaciju u medijskim porukama – uočava zastupljenost medijskih tekstova u različitim medijima prema svrsi (osobnoj, obrazovnoj i javnoj) – uspoređuje različite medijske tekstove – analizira kako su u medijskim tekstovima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst	– uspoređuje medijske tekstove i opisuje kako prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja utječu na oblikovanje stavova i vrijednosti primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

– tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Odgojno-obrazovni ishod ostvaruje se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.

C. Kultura i mediji

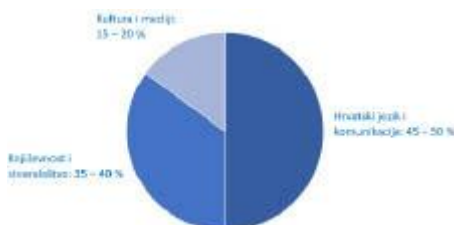
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.3.2 Učenik objašnjava tekstove iz europske kulturne baštine i kulturnoga kruga i njihov utjecaj na hrvatski kulturni identitet.	– prepoznaje simboličku vrijednost književnoga ili diskurzivnog teksta europskoga kulturnog kruga i baštine za hrvatski kulturni identitet – objašnjava informacije i ideje u ulomku teksta – komentira utjecaj europskoga kulturnog kruga na hrvatski kulturni identitet na odabranom tekstu – promišlja o europskoj kulturnoj baštini kao dijelu vlastitoga kulturnog identiteta – posjećuje i kritički procjenjuje kulturno-umjetnički događaj, manifestacija, posjet kulturnoj instituciji	– opisuje simbolično značenje i vrijednost teksta europske kulturne baštine za hrvatski kulturni identitet

	i/ili medijskoj kući u stvarnome i digitalnom okruženju	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda – preporučeni su tekstovi i izvori: esej, polemika, kolumna, književna kritika, manifest i reklama; višemedijski tekstovi: strip, film ili kazališna predstava.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda tematski su vezani uz europski kulturni identitet. Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

*Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u
3. razredu srednje škole*

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

Srednja škola Hrvatski jezik 3. razred – 140 sati (1. i 2. razred) + 105/96 sati (3. i 4. razred) godišnje

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.1. Učenik raspravlja u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja.	– određuje temu, oblik, svrhu i namjenu rasprave: dokazivanje, zabavljanje, pregovaranje – procjenjuje informacije i njihov izvor te ih primjenjuje – svojim riječima objašnjava obilježja znanstvenog stila – govori u skladu s govornom ulogom poštujući strukturu raspravljačkog teksta – donosi zajedničke zaključke o mogućem rješenju problemske situacije ili o zajedničkoj odluci	– uz pomoć nastavnika oblikuje pripremu za raspravu i raspravlja u skladu s temom, oblikom rasprave i govornom ulogom

	– samostalno primjenjuje pravogovorna pravila hrvatskoga standardnoga jezika uvažavajući verbalne i neverbalne vrednote govorenoga jezika s obzirom na funkcionalni stil teksta	
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sudjeluje u najmanje dvija dijaloška teksta s obilježjima raspravljačkoga diskursa: sastanak i debata. Preporučeni su tekstovi: debata, sastanak, kritika, polemika, recenzija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.2. Učenik sluša tekstove različitih funkcionalnih stilova u skladu s određenom svrhom i iz različitih izvora.	– razlikuje govorne i razgovorne vrste opisnih, pripovjednih, upućivačkih i raspravljačkih tekstova iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom slušanja i namjenom: informiranje, dokazivanje, zabavljanje – analizira strukturna obilježja teksta služeći se prethodno stečenim znanjima o svrsi i funkciji strukture teksta – analizira jezična i govorna obilježja slušanoga teksta – procjenjuje pouzdanost, vjerodostojnost, točnost i gledište izvora slušanja s obzirom na svrhu slušanja – kritički vrednuje informacije i ideje – oblikuje govoreni i/ili pisani tekst na temelju slušanja	– tumači obilježja i svrhu teksta te analizira informacije i ideje bitne za svrhu slušanja
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik sluša najmanje dva raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: debata, sastanak, kritika, polemika, recenzija, raspravljački školski esej.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.3. Učenik čita u skladu s određenom svrhom raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika.	– razlikuje raspravljačke tekstove različitih funkcionalnih stilova i oblika i iz različitih izvora u skladu s određenom svrhom čitanja i namjenom: dokazivanje, zabavljanje – tumači strukturna obilježja teksta – samostalno i argumentirano kritički procjenjuje tekst prema zadanim odrednicama – uspoređuje informacije i ideje u tekstu s informacijama i idejama u drugim tekstovima, svojim znanjem i iskustvom – oblikuje različite vrste prosudbe: procjenjuje svrhu teksta i gledište autora prema zadanim odrednicama: sadržaj, struktura, svrha, namjena – prepoznaje referencije i aluzije na druge tekstove	– opisuje funkciju i obilježja raspravljačkih tekstova te prema smjernicama uspoređuje informacije i ideje prema zadanim smjernicama

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje dva raspravljačka teksta prema odabiru nastavnika. Preporučeni su tekstovi: kritika, recenzija, raspravljački esej.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.4. Učenik piše raspravljačke tekstove u kojima ostvaruje obilježja funkcionalnih stilova u skladu sa svrhom teksta i željenim učinkom na primatelja.	– oblikuje plan pisanja raspravljačkih tekstova u skladu s određenom strukturom, oblikom i funkcionalnim stilom (administrativnim, publicističkim, znanstveno-popularnim, znanstvenim) – procjenjuje informacije s obzirom na pouzdanost, vjerodostojnost, točnost, autorstvo i gledište – oblikuje sadržajno i logički povezani tekst – primjenjuje pravopisna i jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika i obilježja funkcionalnoga stila teksta koji oblikuje	– prema primjeru piše raspravljačke tekstove, primjenjuje obilježja funkcionalnoga stila u skladu sa svrhom teksta
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – jezična i strukturna obilježja raspravljačkog teksta: teza, argument, protuargument, zaključak; jezična obilježja znanstvenog stila. – pravopisni sadržaji: pisanje glasova u dodiru.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik piše najmanje jedan raspravljački tekst: raspravljački esej. Preporučeni su tekstovi: kritika, polemika, recenzija, raspravljački esej, referat. Sadržaji odgojno-obrazovnih ishoda A. 4. 1., A. 4. 2., A. 4. 3., A. 4. 4. integracijski su povezani s nastavnim područjima književnost i stvaralaštvo i kultura i mediji i s ostalim ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.5. Učenik opisuje glasovni sustav hrvatskoga standardnog jezika i primjenjuje znanja u govoru i pismu.	– opisuje razliku između otvornika i zatvornika – prepoznaje obilježja glasovnog sustava hrvatskoga standardnog jezika na odsječnoj (artikulacijska i akustička obilježja glasova) i nadosječnoj (naglasak ili prozodem i dužina) razini – objašnjava glasovne promjene u kontekstu riječi i rečenice – opisuje razlike između govornoga i pisanog oblika jezika (izgovor i pisanje glasova i suglasničkih skupina)	– uočava obilježja glasovnog sustava standardnoga jezika na odsječnoj i nadosječnoj razini i prepoznaje glasovne promjene na oglednim primjerima
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajeziknim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnoga jezika u svakodnevnoj poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		

A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.6. Učenik opisuje lekseme ograničene uporabe u leksiku hrvatskoga standardnog jezika i pravilno ih primjenjuje.	– razlikuje vrste vlastitih imena – prepoznaje frazeme kao dio leksika – opisuje proces leksičkoga posuđivanja – opisuje vrste leksičkoga posuđivanja – prepoznaje vrste posuđenica i njihov položaj u hrvatskome standardnom jeziku prema leksičkoj normi – služi se rječnicima ograničenoga leksičkog sloja pri razvijanju vokabulara i jezične kulture	– izdvaja lekseme ograničene uporabe i pravilno ih primjenjuje u zadanome kontekstu
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučeni rječnici: rječnik žargona, rječnik stranih riječi, razlikovni rječnik, usporedni rječnik, enciklopedijski rječnik, frazeološki rječnik, rječnik vlastitih imena i prezimena.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenje i poučavanje metajezичnim znanjima u strukovnim školama usmjereno je razvoju uporabne sastavnice komunikacijske jezične kompetencije, tj. pravilnoj uporabi hrvatskoga standardnoga jezika u svakodnevnoj poslovnoj ili stručnoj komunikaciji.		
A. Hrvatski jezik i komunikacija		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishodi na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ A.4.7. Učenik opisuje povijesni razvoj hrvatskoga standardnog jezika.	– opisuje početke hrvatske pismenosti – opisuje povijesni razvoj hrvatskoga pisma i pravopisa – navodi osnovna obilježja povijesti razvoja hrvatskoga jezika	– navodi povijesni razvoj hrvatskoga jezika i pisma
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Preporučeni sadržaji: hrvatski jezik kao službeni jezik Europske unije, hrvatski jezik kao manjinski jezik u iseljeništvu, hrvatski jezik u medijima.		
B. Književnost i stvaralaštvo		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.1. Učenik izražava svoj literarni doživljaj i objašnjava stav o književnome tekstu.	– izražava svoj literarni doživljaj teksta – objašnjava u čemu uživa dok čita djelo – potkrepljuje primjerima svoje mišljenje i stavove – izdvaja pojedinosti koje su ga se dojmile i potaknule na razmišljanje	
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Učenik čita najmanje jedan književni tekst prema vlastitome izboru i predstavlja ga.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:		

Literarni doživljaj učenik može izraziti usmeno, pisano, vizualizacijama i kreativnim uratkom.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.2. Učenik opisuje različite interpretacije književnih tekstova s obzirom na pristup usmjeren čitatelju, književnom tekstu ili piscu.	– opisuje na osnovi usporedbe hrvatske i svjetske književne tekstove na sadržajnoj i izraznoj razini primjenjujući književnoteorijske pojmove vezane uz prozne vrste, poetske vrste i dramske vrste – opisuje povezanost tekstova prema obradi književne teme, uporabi književnih tehnika, zajedničkim motivima i predodžbama – uspoređuje svoju interpretaciju s interpretacijama drugih čitatelja (znanstvenika, književnih kritičara)	– analizira književni tekst s obzirom na pristup usmjeren čitatelju i književnom tekstu

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Obvezne su književne vrste: moderni roman, moderna pripovijetka i novela, drama, lirska poezija, poema.

Obvezni su književni tekstovi za cjelovito čitanje: Antun Branko Šimić, izbor iz poezije; Miroslav Krleža, *Gospoda Glembajevi*.

Učenik analizira prema temi i žanru dva obvezna književna teksta i pet književnih tekstova koji mogu biti tematski povezani s obveznim književnim tekstovima.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenje i poučavanje o književnoteorijskim pojmovima povezuje se s književnim tekstovima.

U analizi književnih djela primjenjuje se prethodno stečeno književnoteorijsko znanje, a novi književnoteorijski pojmovi uvode se prema vrsti i temi teksta koji se čita.

Pojedine elemente književne strukture učenici uočavaju na različitim cjelovitim tekstovima ili s njima povezanim ulomcima.

Nastavnik odabire na kojim će književnim tekstovima organizirati učenje i poučavanje o pojedinim književnoteorijskim znanjima i vještinama njihova prepoznavanja i potiče se da prema svojoj profesionalnoj procjeni i prema kriterijima navedenim u poglavlju F. *Učenje i poučavanje* odabere suvremene književne tekstove za ostvarivanje odgojno-obrazovnog ishoda.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.3. Učenik opisuje slijed književnih poetika i razdoblja i prosuđuje utjecaj različitih konteksta na književni tekst.	– analizira književni tekst s obzirom na povijesni, društveni i kulturni kontekst – uspoređuje tekstove hrvatske književnosti s tekstovima svjetske književnosti u književnopovijesnome kontekstu – opisuje slijed književnih poetika i književnopovijesnih razdoblja hrvatske i svjetske književnosti na primjerima obveznih i izbornih književnih tekstova	– opisuje utjecaj književnopovijesnoga, društvenog i kulturnog konteksta na oblikovanje značenja književnoga teksta

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

Književnopovijesna razdoblja: ekspresionizam, suvremena književnost; sva prethodna književna razdoblja.

Nastavnik samostalno odabire ulomke tekstova za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda prema svojoj profesionalnoj procjeni.

Prijedlog tekstova nalazi se u poglavlju F. *Učenje i poučavanje*.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Preporučuje se induktivni pristup učenju i poučavanju o književnoj povijesti i stilsko-poetičkim obilježjima teksta tipičnima za ekspresionizam i suvremenu književnost. Učenik na osnovi pročitanoga teksta ovladava obilježjima književnopovijesnoga razdoblja i poetike svojstvenima zadanome tekstu i njemu pripadajućem kontekstu.

Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodom predlaže se rad na suvremenim tekstovima od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih književnih razdoblja i poetika ili da polazište bude tekst iz starijeg razdoblja, a da aktualizacija bude na suvremenom tekstu.

B. Književnost i stvaralaštvo

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ B.4.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstom.	– oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima – predstavlja svoj rad individualno ili timski	

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda:

Učenik priprema i oblikuje radove, potaknut tekstom ili umjetničkim djelom, u kojima do izražaja dolazi kreativnost, inovativnost, originalnost i stvaralačko mišljenje.

Nastavnik potiče učenike na stvaralački način izražavanja. Ishod se može ostvarivati individualnim i timskim radom, u korelaciji likovnom i glazbenom umjetnošću i/ili na temelju usvojenih znanja i vještina iz likovne i glazbene umjetnosti. Učenik svoje radove može prikupljati u učeničkoj mapi.

Ostvarivanje ishoda vrednuje se formativno. Nastavnik cijeni učenikovu samostalnost i poštuje njegove mogućnosti. Učenik predstavlja svoj rad u školi i izvan škole, u stvarnom i digitalnom okružju.

C. Kultura i mediji

odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.4.1. Učenik procjenjuje utjecaj medijskih tekstova na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja.	– procjenjuje različita djelovanja tekstova u javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima na oblikovanje na oblikovanje vlastitoga doživljaja stvarnosti i identiteta – uspoređuje neovisnost i cenzuru medijskih poruka u medijskim tekstovima – opisuje sadržaj komercijalnih medijskih – prepoznaje društvenu i estetsku vrijednost medijskog teksta – uspoređuje različite medijske tekstove i procjenjuje kako su u njima prikazane informacije, ideje, stavovi i mišljenja i kako utječu na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja s obzirom na dob, spol i kulturni kontekst – odgovorno preuzima ulogu u građanskom novinarstvu (objavljuje i komentira poštujući zakonske propise i vodi računa o oblikovanju svoga identiteta u medijima)	– uspoređuje medijske tekstove i tumači kako informacije, ideje, stavovi i mišljenja u njemu utječu na doživljaj stvarnosti i oblikovanje identiteta primatelja

Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda

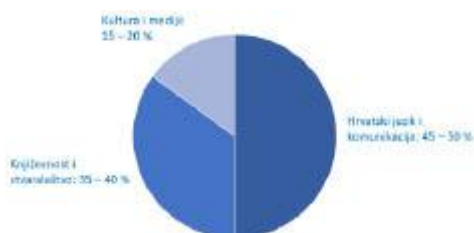
– tiskani i elektronički obavijesni, znanstveno-popularni, znanstveni i stručni tekstovi; auditivni, vizualni i audiovizualni izvori.

Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima nastavnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		
C. Kultura i mediji		
odgojno-obrazovni ishod	razrada ishoda	odgojno-obrazovni ishod na razini usvojenosti »dobar« na kraju razreda
SŠ HJ C.4.2 Učenik objašnjava povezanost vlastitoga i hrvatskoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova.	– uspoređuje tekstove popularne, pučke i visoke kulture prema njihovoj simboličkoj vrijednosti za oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – komentira tekstove s temom globalizacije i individualizma te njihov utjecaj na oblikovanje vlastitoga kulturnog identiteta – objašnjava povezanost hrvatskoga kulturnog identiteta s određenim kulturnim krugom na temelju različitih tekstova – procjenjuje kako kulturno-umjetnički događaj, manifestacija, posjet kulturnoj instituciji i/ili medijskoj kući u stvarnom i digitalnom okružju utječu na oblikovanje vlastitog kulturnog identiteta	– navodi kulturne krugove i uočava njihove utjecaje na različite tekstove
Sadržaji za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda: – preporučene su tekstne vrste i izvori: esej, polemika, književna kritika, manifest ili program; višemedijski tekstovi: strip, film ili kazališna predstava.		
Preporuke za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda Izvori za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda tematski su vezani uz određeni kulturni krug. Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se u skladu s potrebama, interesima i mogućnostima učenika te u povezanosti s ishodima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija i književnost i stvaralaštvo.		

Prijedlog postotne zastupljenosti predmetnih područja u 4. razredu srednje škole

U planiranju i programiranju ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda učitelj i nastavnik može odstupiti od preporučene postotne zastupljenosti pojedinoga predmetnog područja do 10 %.

U svim se predmetnim područjima razvija komunikacijska jezična kompetencija i potiče se ovladavanje jezičnim djelatnostima slušanja, govorenja, čitanja, pisanja te njihovim međudjelovanjem; ujedno se potiče razvoj vokabulara.

E. POVEZANOST S DRUGIM PREDMETIMA I MEĐUPREDMETNIM TEMAMA

Hrvatski jezik nastavni je jezik poučavanja i učenja na kojem se obrazuju svi učenici koji se školuju u hrvatskim školama. Tijekom učenja i poučavanja učenici razvijaju različite vidove pismenosti (komunikacijsko-funkcionalnu, čitalačku, informacijsku, medijsku i međukulturnu) koje su im potrebne za komunikaciju i suradnju te izražavanje i razvijanje ideja i stavova u svim ostalim nastavnim područjima, predmetima i međupredmetnim temama obuhvaćenim nacionalnim kurikulumima.

Nastavni predmet Hrvatski jezik dio je jezično-komunikacijskoga područja kurikuluma, a ovladavanje prvim jezikom omogućuje bolje razumijevanje, učenje i primjenu postojećih znanja i vještina u stranim jezicima.

Učenjem hrvatskoga jezika i ovladavanjem jezičnim zakonitostima i jezičnim kompetencijama, osobito čitalačkom, ostvaruje se poveznica s matematičkim područjem u svim domenama područja nacionalnoga kurikuluma.

Jezikom se izražavaju osjećaji, stavovi i vrijednosti, umjetnički se oblikuju ideje, uvjerenja i svjetonazori što je poveznica s društveno-humanističkim i umjetničkim područjem. Izgrađuje se odnos među ljudima, razvija se prihvatanje drugih i različitih, vrednuje se i čuva povijesno, kulturno i književno nasljeđe, baština i tradicijske vrijednosti te hrvatski narodni i nacionalni identitet.

Vještine suradničkoga učenja te sposobnost prihvatanja odgovornosti i rješavanja problema, sposobnost javnoga nastupa te kritička procjena društvenih i vlastitih vrijednosti poveznica su s međupredmetnom temom Osobni i socijalni razvoj.

Uporaba i odabir strategija učenja, razlikovanje činjenica od mišljenja, propitivanje i traženje informacija iz različitih izvora te razvoj pozitivnoga stava i odgovornosti u rješavanju problema i donošenju odluka poveznica su s međupredmetnom temom Učiti kako učiti.

U nastavnom predmetu Hrvatski jezik razvija se odgovorno ponašanje, prihvatanje društvenoga i vlastitoga identiteta, tolerancija, uvažavanje različitih mišljenja i ravnopravnost, što je poveznica s međupredmetnom temom Građanski odgoj i obrazovanje.

Odgojno-obrazovni ishodi u nastavnom predmetu Hrvatski jezik kojima se predviđa samoinicijativno predlaganje tema i oblika rada, samostalno i samopouzdanje iznošenje vlastitih ideja i stavova te prihvatanje razumnoga rizika poveznica su s međupredmetnom temom Poduzetništvo.

Učenje i poučavanje o primjerenoj i odgovornoj uporabi informacija, njihovom pronalaženju, razumijevanju i kritičkom vrednovanju u digitalnom okružju poveznica su s odgojno-obrazovnim očekivanjima iskazanim u međupredmetnoj temi Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije.

F. UČENJE I POUČAVANJE PREDMETA

Iskustva učenja

Učenje i poučavanje hrvatskoga jezika usmjereno je na učenika radi otkrivanja njegovih potencijala, interesa i potreba te poticanja cjelovitoga jezičnog razvoja i napretka. Ciljevi su predmeta razvijanje sposobnosti uporabe jezika u različitim komunikacijskim situacijama, razvijanje čitateljske pismenosti i kulture, istraživanje iskustava i ideja književnosti, poticanje i vrednovanje vlastitoga stvaralaštva i stvaralaštva drugoga te razumijevanje teksta u različitim kulturnim, povijesnim, međukulturnim i društvenim kontekstima.

Učenju i poučavanju hrvatskoga jezika pristupa se prema načelima različitih metodičkih sustava i pristupa, a naglasak je na komunikacijsko-funkcionalnome i holističko-humanističkom pristupu radi ostvarivanja ciljeva učenja definiranih predmetnim područjima: hrvatski jezik i komunikacija, književnost i stvaralaštvo te kultura i mediji. Priprema, organizacija, vođenje i vrednovanje učenja i poučavanja temelji se na načelima primjerenosti, obavijesnosti, sustavnosti, životnosti, zanimljivosti te načelima znanstvenosti i načelu teksta s ciljem funkcionalne primjene znanja i vještina te oblikovanja sustava vrijednosti tijekom školovanja, u svakodnevnome i profesionalnom životu.

Odgojno-obrazovni ishodi ostvaruju se iskustvenim, problemsko-stvaralačkim, istraživačkim i projektnim učenjem i poučavanjem, osobito individualnim, individualiziranim pristupom i suradničkim oblicima rada te svrhovitom uporabom informacijske i komunikacijske tehnologije.

U nastavnom predmetu Hrvatski jezik tekst je sredstvo učenja i poučavanja na kojemu i pomoću kojega učenik razvija jezične djelatnosti primanja (slušanje i čitanje), proizvodnje (govorenje i pisanje) i njihova međudjelovanja (razgovaranje i dopisivanje) te njima ovladava.

Strategije učenja, metode i oblici učenja i poučavanja povezuju se sa sadržajima predmetnih područja hrvatski jezik i komunikacija, književnost i stvaralaštvo te kultura i mediji.

Učenicima treba omogućiti sustavno i eksplicitno učenje i poučavanje komunikacijskih strategija i strategija učiti kako učiti. Tijekom nastavnoga procesa važno ih je izložiti aktivnostima koje će im omogućiti osvješćivanje i uporabu komunikacijskih strategija i strategija učiti kao učiti. Ovladavanje strategijama ovisi o učenikovu odabiru i prihvatanju s obzirom na osobine ličnosti i stilove učenja. Stoga učenik samostalno izabire strategije kojima će se služiti. Učitelj i nastavnik, na temelju analize potreba učenika, planira i programira poučavanje strategija kojima njihovi učenici nisu ovladali, koje su složenije i potrebno je duže vrijeme ovladavanja, a važne su za stjecanje komunikacijske jezične kompetencije. Važno je da učitelj/nastavnik izravno poučava učenike strategijama, modelira njihovu uspješnu uporabu do postupnoga osamostaljivanja učenika u odabiru i uporabi. Ako učenici nisu ovladali strategijama nužnim za jezično djelovanje i međudjelovanje u jednoj godini učenja, valja ih planirati u sljedećim godinama učenja. Stoga se strategije učenja i komunikacijske strategije ponavljaju iz godine u godinu učenja. Uporaba strategija učenja i komunikacijskih strategija ne vrednuje se sumativno, već se kontinuirano prati njihovo usvajanje.

Učenje i poučavanje ostvaruje se nizom aktivnosti i procesa kojima učenik aktivno stječe znanja i razvija vještine, uči istraživanjem i otkrivanjem te primjenjuje prije stečena znanja i iskustva učenja uočavajući važnost samostalnoga upravljanja učenjem te preuzimanja odgovornosti za vlastito učenje.

Početno čitanje i pisanje preduvjet su i podloga za stjecanje komunikacijske kompetencije tijekom ranoga učenja materinskoga jezika u primarnome obrazovanju. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje i prvi i drugi razred osnovnoškolskoga obrazovanja obuhvaćaju predčitalačko i čitalačko razdoblje. Sustavnost u poučavanju i uvažavanje postojećih jezičnih dosega omogućuju i potiču užitak učenja i učenje bez straha. Pokušaji i pogreške pokazatelji su jezičnoga napretka i dinamike procesa usvajanja jezika.

Od prvog do petog razreda posebno su važne aktivnosti učenja kojima se uspostavlja suodnos jezičnih predvještina usvojenih u ranome razdoblju s jezičnim znanjima i vještinama kojima će se poučavati učenike.

Od trećeg do osmog razreda učenici uče o jezičnoj normi: pravogovornoj, pravopisnoj, gramatičkoj i leksičkoj normi hrvatskoga standardnog jezika na uporabnoj razini, a to znači da se metajezična znanja poučavaju na temelju jezičnih znanja. Nova se znanja proširuju i produbljuju u skladu s urednim jezičnim razvojem i individualnom dinamikom učenja.

Od prvog do završnog razreda srednje škole tekst je i dalje polazište pri ovladavanju jezičnim djelatnostima i lingvističkim znanjima (složenim jezičnim strukturama i rječnikom). Učenje i poučavanje jezičnim i metajezičnim sadržajima usklađeno je s vrstom školovanja i jezikom struke.

Tekstove na kojima se uči i poučava hrvatski jezik valja odabirati prema sljedećim načelima: načelu teksta, načelu cjelokupnosti komunikacijske jezične prakse, načelu standardnoga jezika i zavičajnosti, načelu komunikacijske i estetske funkcionalnosti, načelu razlikovanja i povezivanja jezičnih razina, načelu stvaralaštva u jeziku i primjenom jezičnih znanja.

Učenik će se jezično najbrže razvijati u okolnostima u kojima dobiva poticaje za jezično komuniciranje; pritom valja izbjegavati stalno upozoravanje na pogreške i poticati ga na samoispravljanje vlastitih pogrešaka.

Cjelovito čitanje književnih tekstova među ključnim je sastavnicama učenja i poučavanja književnosti. Ono proizlazi iz dvojake svrhe nastave književnosti: s jedne strane omogućuje razvoj kulturne pismenosti, s druge pak strane, čitanje književnih tekstova otvara nove perspektive za refleksiju o svijetu, sebi i drugima.

Učenje i poučavanje književnosti temelji se na doživljajno-spoznajnome, emocionalno-iskustvenom, literarnom i estetskom pristupu književnom tekstu radi interpretacije i vrednovanja, razvoja problemskoga i kritičkoga mišljenja te stvaralaštva. Strategije i aktivnosti učenja i poučavanja književnosti usmjerene su razvijanju kritičkoga, problemskog i literarnog čitanja te na učeničko stvaralaštvo, pri čemu do izražaja dolaze učenikova osobnost i kreativnost potaknuta čitanjem književnoga teksta.

Popis djela za cjelovito čitanje sastavljen je prema načelu mogućnosti ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda u predmetnome području književnost i stvaralaštvo te je vođen idejom o profesionalnoj autonomiji učitelja i nastavnika. Pri izboru književnoga teksta za čitanje učitelju i nastavniku preporučuje se odabir suvremenih tekstova za poticanje literarnoga čitanja prema načelima: od poznatoga prema nepoznatome, od bliskoga prema udaljenome; tj. učenik se s temom ili žanrom upoznaje na suvremenim tekstovima, a potom produbljuje spoznaje i vještine na tekstovima iz književnopovijesnih i stilskih razdoblja.

Književni tekstovi namijenjeni cjelovitom čitanju izabiru se prema kriterijima: recepcijsko-spoznajnih mogućnosti učenika, žanrovskoj uravnoteženosti i tipičnosti (poezija, proza, drama), oglednosti književne

poetike, literarne vrijednosti te podjednake zastupljenosti hrvatskih i svjetskih književnih tekstova iz različitih književnopovijesnih razdoblja. Radi ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda čitaju se i ulomci iz predloženih i/ili slobodno izabranih književnih tekstova. Važno je naglasiti da se učitelj/nastavnik pri planiranju, programiranju i organiziranju nastavnoga procesa može služiti predloženim popisima izbornih književnih djela i ulomaka. On sam, prema svojoj profesionalnoj procjeni i interesima, prije stečenim znanjima i potrebama učenika u pojedinome razrednome odjelu odabire izborna književna djela za cjelovito čitanje i djela za čitanje na ulomcima. Također, učitelj/nastavnik sam odlučuje hoće li u skladu s načelom međupredmetne korelacije pristupiti analizi književnih tekstova u dijakronijskome slijedu ili će im pristupiti tematski (problemski) i/ili žanrovski.

Za polazište pri ovladavanju odgojno-obrazovnim ishodima predlaže se rad na suvremenim tekstovima iz hrvatske i svjetske književnosti od kojih se prema načelima postupnosti i aktualizacije dolazi do književnih tekstova starijih razdoblja i poetika.

Tijekom osnovnoškolskoga i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja učenik u svakoj školskoj godini samostalno čita određeni broj cjelovitih književnih tekstova koje učitelj/ nastavnik izabire radi ostvarivanja predviđenih ishoda.

U prvom i drugom razredu osnovne škole učenik godišnje čita 10 cjelovitih književnih tekstova, od toga 2 obvezna književna teksta.

Od trećeg do osmog razreda osnovne škole učenik čita 8 cjelovitih književnih tekstova, od toga 2 obvezna književna teksta.

U gimnazijama sa satnicom 140 sati godišnje učenik čita 10 cjelovitih književnih tekstova godišnje, od toga 5, odnosno 6 obveznih književnih tekstova (3, odnosno 4 hrvatske književnosti i 2 svjetske književnosti).

Učenik tijekom osnovne i srednje škole čita jedno djelo po vlastitome izboru godišnje. Broj djela za čitanje po vlastitome izboru učenika nije ograničen, čak štoviše, učenike valja poticati na čitanje iz užitka radi poticanja literarnoga čitanja te stvaranja čitateljskih navika i čitateljske kulture.

Popis obveznih književnih tekstova za cjelovito čitanje za strukovne škole s godišnjom satnicom 140 sati

HRVATSKA KNJIŽEVNOST

Andrić, Ivo, *Prokleta avlija*

Držić, Marin, *Novela od Stanca*

Gundulić, Ivan, *Dubravka*

Kranjčević, Silvije Strahimir, izbor iz poezije

Krleža, Miroslav, *Gospoda Glembajevi*

Marinković, Ranko, *Kiklop*

Matoš, Antun Gustav, izbor iz novela

Mažuranić, Ivan, *Smrt Smail-age Čengića*

Nazor, Vladimir, izbor iz poezije

Novak, Vjenceslav, *Posljednji Stipančići*

Šenoa, August, *Prijan Lovro*

Šimić, Antun Branko, izbor iz poezije

Ujević, Tin, izbor iz poezije

SVJETSKA KNJIŽEVNOST

Baudelaire, Charles, izbor iz poezije

Calderon de la Barca, *Život je san*

Camus, Albert, *Stranac*

Dostojevski, Fjodor Mihajlovič, *Zločin i kazna*

Goethe, Johann Wolfgang, *Patnje mladog Werthera*

Kafka, Franz, *Preobražaj*

Petrarca, Francesco, izbor iz poezije

Shakespeare, William, *Hamlet*

Sofoklo, *Antigona*

POPIS OBVEZNIH KNJIŽEVNIH TEKSTOVA ZA CJELOVITO ČITANJE ZA STRUKOVNE
ŠKOLE S GODIŠNJOM SATNICOM 105 SATI

Hrvatska književnost

Držić, Marin, *Novela od Stanca*

Gundulić, Ivan, *Dubravka*

Krleža, Miroslav, *Gospoda Glembajevi*

Matoš, Antun Gustav, izbor iz novela

Mažuranić, Ivan, *Smrt Smail-age Čengića*

Novak, Vjenceslav, *Posljednji Stipančići*

Šenoa, August, *Prijan Lovro*

Šimić, Antun Branko, izbor iz poezije

POPIS KLASIČNIH HRVATSKIH I SVJETSKIH KNJIŽEVNIH TEKSTOVA ZA ČITANJE
ULOMAKA

Aleksandrida, ulomci

Alighieri, Dante, *Božanstvena komedija*, izbor

Andrić, Ivo, *Na Drini ćuprija*

Asanaginica

Balzac, Honore de, *Otac Goriot*

Beckett, Samuel, *Čekajući Godota*

Begović, Milan, *Bez trećega, Pustolov pred vratima, Kvartet*

Biblija, izbor

Boccaccio, Giovanni, *Dekameron*, izbor

Borges, Jorge Luis, izbor iz kratke proze

Brecht, Bertolt, *Majka Hrabrost i njezina djeca, Kavkaski krug kredom*

Brešan, Ivo, *Nečastivi na Filozofskom fakultetu, Predstava Hamleta u selu Mrduša Donja*

Bulgakov, Mihail, *Majstor i Margarita*

Bunić Vučić, Ivan, izbor iz poezije

Calderon de la Barca, Pedro, *Život je san*

Cervantes, Miguel, *Don Quijote*, izbor

Cesarec, August, *Zlatni mladić*

Cesarić, Dobriša, izbor iz poezije

Čehov, Anton Pavlovič, izbor iz kratke proze

Čehov, Anton Pavlovič, *Tri sestre*

Desnica, Vladan, *Proljeća Ivana Galeba, Zimsko ljetovanje*

Dizdar, Mak, izbor iz poezije

Dragojević, Danijel, izbor iz poezije

Držić, Marin, *Dundo Maroje, Skup*

Eco, Umberto, *Ime ruže*

Eliot, Thomas Stearns, izbor iz poezije

Eshil, *Okovani Prometej*

Euripid, *Medeja*

Ezop, *Basne*

Flaubert, Gustave, *Gospođa Bovary*

Galović, Fran, izbor iz poezije

Gervais, Drago, izbor iz poezije

Gjalski, Ksaver Šandor, *Pod starim krovovima*

Gogolj, Nikolaj Vasiljevič, *Kabanica*

Golding, William, *Gospodar muha*

Goldoni, Carlo, *Gostioničarka Mirandolina*

Grass, Günter, *Limeni bubanj*

Gundulić, Ivan, *Osman* (izbor), *Suze sina razmetnoga*
Heine, Heinrich, izbor iz poezije
Hektorović, Petar, *Ribanje i ribarsko prigovaranje*, izbor
Hemingway, Ernest, izbor iz kratke proze, *Starac i more*
Homer, *Ilijada*, *Odiseja*, izbor
Huxley, Aldous, *Vrli novi svijet*
Ibsen, Henrik, *Lutkina kuća*
Ionesco, Eugene, *Čelava pjevačica*, *Lekcija*
Ivan Kozarac, *Đuka Begović*
Ivšić, Radovan, *Kralj Gordogan*
Jesenjin, Sergej, izbor iz poezije
Joyce, James, *Portret umjetnika u mladosti*
Kafka, Franz, *Proces*
Kaleb, Vjekoslav, *Gost*
Kaštelan, Jure, izbor iz poezije
Kovačić, Ante, *U registraturi*
Kovačić, Ivan Goran, *Jama*, izbor iz poezije
Kozarac, Josip, izbor iz kratke proze
Krbavska bitka, usmena epska pjesma
Kranjčević, Silvije Strahimir, izbor iz poezije
Krleža, Miroslav, *Kraljevo*, *Balade Petrice Kerempuha*
Krleža, Miroslav, *Povratak Filipa Latinovicza*, *Na rubu pameti*
Leskovar, Janko, *Misao na vječnost*
Lorca, Federico Garcia, izbor iz poezije
Lucić, Hanibal, *Jur ni jedna na svit vila*
Lucić, Hanibal, *Robinja*
Ljermontov, Mihail, *Junak našeg doba*
Maeterlinck, Maurice, *Plava ptica*
Mann, Thomas, *Smrt u Veneciji*
Marinković, Ranko, *Glorija*, izbor iz kratke proze
Marulić, Marko, *Judita*, izbor
Márquez, Gabriel García, *Sto godina samoće*
Matković, Marijan, *Heraklo*
Matoš, Antun Gustav, izbor iz poezije
Maupassant, Guy de, *Na vodi*
Mihalić, Slavko, izbor iz poezije
Milićević, Nikola, izbor iz poezije
Miller, Arthur, *Smrt trgovačkog putnika*
Miłosz, Czesław, izbor iz poezije
Mitovi (grčki, skandinavski i slavenski)
Molière, *Škrtac*, *Umišljeni bolesnik*
Muka spasitelja našega, ulomci
Neruda, Pablo, izbor iz poezije
Novak, Slobodan, *Mirisi, zlato i tamjan*
Orwell, George, *1984.*, *Životinjska farma*
Parun, Vesna, izbor iz poezije
Petrarca, Francesco, izbor iz poezije
Pirandello, Luigi, *Šest lica traži autora*
Plath, Sylvia, izbor iz poezije
Plaut, *Škrtac*

Poe, Edgar Allan, izbor iz kratke proze i poezije
 Polić Kamov, Janko, izbor iz kratke proze i poezije
 Preradović, Petar, izbor iz poezije
 Prevert, Jacques, izbor iz poezije
 Proust, Marcel, *Combray*
 Pupačić, Josip, izbor iz poezije
 Puškin, Aleksandar Sergejevič, izbor iz poezije
 Racine, Jean, *Fedra*
 Ranjinin zbornik, izbor
 Rilke, Reiner Maria, izbor iz poezije
 Rimbaud, Arthur, izbor iz poezije
 Selimović, Meša, *Derviš i smrt*
 Shakespeare, William, *Romeo i Julija, San ivanjske noći*
 Slamnig, Ivan, *Bolja polovica hrabrosti*
 Slamnig, Ivan, izbor iz poezije
 Sofoklo, *Kralj Edip*
 Šegedin, Petar, izbor iz kratke proze
 Šenoa, August, *Zlatarovo zlato*
Šibenska molitva
 Šoljan, Antun, *Kratki izlet, Brod u boci*
 Šop, Nikola, izbor iz poezije
 Tadijanović, Dragutin, izbor iz poezije
 Tagore, Rabindranath, izbor
 Tolstoj, Lav Nikolajevič, *Ana Karenjina, Uskrsnuće*
 Turgenjev, Ivan Sergejevič, *Očevi i djeca*
 Vergilije, *Eneida*, izbor
 Vida, Viktor, izbor iz poezije
 Vidrić, Vladimir, izbor iz poezije
 Vojnović, Ivo, *Allons Enfants*
 Whitman, Walt, izbor iz poezije
 Williams, Tennessee, *Mačka na vrućem limenom krovu, Tramvaj zvan žudnja*
 Woolf, Virginia, *Svjetionik*
 Wordsworth, William, izbor iz poezije
 Zoranić, Petar, *Planine*, izbor

Učenje i poučavanje u predmetnome području kultura i mediji potiču učenika na razvijanje potreba i navika za samoinicijativnim istraživanjem i otkrivanjem informacija, za razumijevanjem uloge i važnosti medijskih tekstova i njihovih poruka te njihove kritičke prosudbe, za razumijevanjem sinkronijskih i dijakronijskih aspekata kulturoloških sadržaja, svoje kulture i drugih kultura, jezika i identiteta. Osobito se naglašava poticanje potrebe i navike posjećivanja kulturnih događaja radi obogaćivanja vlastitoga emocionalnog, intelektualnog i kulturnog razvoja.

Učitelj/nastavnik, uvažavajući preporuke učenika, izabire medijske sadržaje, popularnokulturne i znanstveno-popularne tekstove s kojima se učenik svakodnevno susreće primjereno dobi, interesu, recepcijskim i spoznajnim mogućnostima. Učenik razlikuje bitne od nebitnih informacija; ovladava strategijama istraživanja i otkrivanja pouzdanosti i točnosti informacija; sažima, organizira i tumači prikupljene informacije i kritički ih vrednuje. Istražuje utjecaje kulturnih vrijednosti i obrazaca, masovne potrošačke kulture, odnos visoke i popularne kulture, razmatra veze kulturnoga identiteta i pripadajućih kulturnih krugova s ciljem prosuđivanja njihova utjecaja na oblikovanje kulturnoga identiteta. Promišlja o važnosti književnoga teksta koji je dio nacionalne književne i kulturne baštine te promatra povezanost vlastitoga kulturnog identiteta u odnosu na europski i svjetski kulturni kontekst.

Uloga učitelja i nastavnika

Učitelj i nastavnik prihvaća i primjenjuje inovativne pristupe u teoriji i praksi nastave hrvatskoga jezika i kontinuirano unapređuje svoje kompetencije da bi se održala visoka profesionalna kvaliteta poučavanja u skladu sa zahtjevima suvremenoga društva. Metode i pristupe poučavanju osmišljava i primjenjuje kreativno i samostalno radi poticanja na učenje i razvoj, razlikuje ih i prilagođava da bi odgovorio na potrebe svih učenika.

Osmišljava nastavu procjenjujući prije stečena znanja i vještine učenika, njihove individualne razlike s obzirom na sposobnosti i različite stilove učenja te kulturnu i socijalnu sredinu iz koje učenik potječe, zdravlje, dob i interese. Učitelj i nastavnik samostalno stvara i izabire materijale i prilagođava ih učenicima u razrednome odjelu ili skupini koju poučava. U poučavanju se uvažavaju i prihvaćaju različite osobnosti učenika.

Učitelj i nastavnik u suradnji sa školskim knjižničarom i drugim stručnim suradnicima primjenjuje raznovrsne strategije poučavanja, a ujedno i poučava učenike različitim strategijama učenja, komunikacijskim strategijama (slušanja i čitanja, pisanja i govorenja), strategijama rada na tekstu (istraživanja i uporabe informacija), strategijama za vlastito učenje, nadgledanje i usmjeravanje učinkovitosti i samostalnosti u radu i pomaže učeniku u odabiru najprikladnijih. Prilagođava poučavanje učeniku osmišljavajući različite aktivnosti za učenika. Potiče ga na aktivno sudjelovanje u učenju aktivnostima u kojima može primijeniti ono što je naučio i koje potiču razvoj kritičkoga i kreativnog mišljenja. Omogućuje učenicima suradnju i komunikaciju u različitim situacijama, potiče autonomiju, inicijativnost, osjećaj individualnosti i identiteta te pruža podršku da razviju svoj puni potencijal. Potiče razvoj empatije i osjetljivosti za potrebe drugih, otvorenost za različitosti.

Materijali i izvori

Nastavni materijali usmjereni su ostvarivanju osobnih i obrazovnih ciljeva te ishoda definiranih kurikulumom nastavnoga predmeta. Dinamika učenja i poučavanja ostvaruje se izravnom komunikacijom učitelja/nastavnika i učenika te pomoću informacijske i komunikacijske tehnologije.

Učitelj i nastavnik služi se odobrenim udžbenicima i pomoćnim nastavnim sredstvima, a materijale za učenje i poučavanje može izrađivati i samostalno te u suradnji sa sustručnjacima, učenicima, školskim knjižničarima i stručnim suradnicima.

Polazišni izvori nastave hrvatskoga jezika različite su vrste tekstova svih funkcionalnih stilova, različitih sadržaja i struktura u različitim medijima.

U nastavi hrvatskoga jezika tekst za učenje, poučavanje i vrednovanje jezičnih umijeća jest lingvometodički predložak koji je usklađen s jezičnom i dobi učenika, njegovim interesima, iskustvom i prethodno usvojenim jezičnim znanjima, sposobnostima i vještinama.

Izvori učenja i poučavanja moraju biti različiti i dostupni učenicima tijekom učenja i poučavanja.

Okružje

Okružje za učenje i poučavanje hrvatskoga jezika učeniku je poticajno i usmjereno je na sadržaje učenja. Omogućuje različitu dinamiku učenja i razumijevanja u kojoj se uvažavaju i prihvaćaju različita mišljenja, stavovi i vrijednosti. Razvija se osjećaj zajedništva koji potiče na sudjelovanje u stvaranju pozitivne razredne klime i kulture.

Prostor učenja i poučavanja najčešće je učionica, a učenje i poučavanje ostvaruje se i u različitim izvanučioničkim prostorima kao što su kulturno-umjetničke institucije i manifestacije, u fizičkome i virtualnom okružju. Učenik sudjeluje u osmišljavanju i organizaciji radnoga prostora, a u virtualnome okružju može se pridružiti različitim obrazovnim zajednicama.

Odnosi između učenika i učitelja/nastavnika temelje se na međusobnome poštovanju, povjerenju, uvažavanju i dobroj volji. Prema svim se učenicima postupa bez predrasuda, pravedno i jednako, bez obzira na njihove različitosti i osobnosti, radi poticanja samoinicijativnosti, razvoja samopouzdanja i preuzimanja odgovornosti.

Određeno vrijeme

Nastavni predmet Hrvatski jezik poučava se tijekom cijeloga osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. Od prvoga do šestoga razreda planirana je satnica 175 sati godišnje. U sedmome i osmom razredu planirano je 140 sati godišnje. Prva četiri razreda imaju prilagodljivu organizaciju nastave, bez formalnoga rasporeda sati i vremenskoga ograničenja trajanja nastavnoga sata, a to omogućava učiteljima veći stupanj prilagodbe odgojno-obrazovnoga rada potrebama i interesima učenika. Razlikuju se

srednjoškolski četverogodišnji gimnazijski i strukovni programi (140 sati godišnje) i strukovni programi (140 sati godišnje u 1. i 2. razredu i 105 sati godišnje u 3. i 4. razredu i 105 sati godišnje u svim razredima).

Učitelj i nastavnik svojim izvedbenim planom samostalno planira sate obrade, uvježbavanja, ponavljanja, usustavljivanja i provjeravanja s obzirom na ostvarivanje ishoda i napretka učenika u pojedinome razrednom odjelu. Broj sati s obzirom na tri predmetna područja raspoređuje se prema načelu unutarpredmetne korelacije i integracije, tj. tijekom jednoga nastavnoga sata poučavaju se i uče sadržaji svih triju predmetnih područja.

Grupiranje učenika

Učenici su grupirani u razredne odjele prema kronološkoj dobi. Za postizanje radnoga i produktivnoga ozračja razredni se odjel može podijeliti u skupine. Učenik postavlja vlastite ciljeve, uči suradnički i samostalno u različitim skupinama i okružjima. Tijekom učenja i poučavanja u razrednome odjelu vlada pozitivno i radno ozračje za učenje u kojemu učenici osjećaju zadovoljstvo i pripadnost skupini. Učenici se mogu organizirati u različite skupine radi ostvarivanja različitih projekata (individualnih i suradničkih, razrednih i školskih) u fizičkom i virtualnom okružju.

Za učenike s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama (učenici s teškoćama i daroviti učenici) učitelji planiraju kurikulum usmjeren na učenika. Osobitosti/teškoće učenika zahtijevaju njima sukladne individualizirane/diferencirane postupke, ciljeve učenja, razinu usvojenosti odgojno-obrazovnog ishoda, opseg i dubinu sadržaja učenja, strategije i aktivnosti poučavanja kojima se žele ostvariti postavljeni ciljevi te načini vrednovanja i ocjenjivanja ostvarenih postignuća.

G. VREDNOVANJE USVOJENOSTI ODGOJNO-OBRAZOVNIH ISHODA

Vrednovanje u nastavnome predmetu Hrvatski jezik pažljivo se planira i provodi sustavnim prikupljanjem različitih povezanih informacija o ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda. Pritom se poštuje jedinstvenost svakoga učenika s obzirom na kognitivno, društveno-afektivno i psihomotoričko razvojno područje vrednovanja.

Svrha je procesa vrednovanja dvojaka. Vrednovanje motivira učenika na daljnji rad, a ujedno je povratna informacija učenicima, učiteljima i nastavnicima, roditeljima, obrazovnim institucijama i prosvjetnim vlastima.

Sastavnice vrednovanja u predmetu proizlaze iz odgojno-obrazovnih ishoda organiziranih u trima predmetnim područjima: hrvatski jezik i komunikacija (A), književnost i stvaralaštvo (B) i kultura i mediji (C).

Sastavnice su vrednovanja u predmetu Hrvatski jezik:

- hrvatski jezik i komunikacija
- književnost i stvaralaštvo
- kultura i mediji.

Sastavnicama vrednovanja u svim se trima predmetnim područjima opaža, prati i vrednuje dubina i širina usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda u kognitivnome i afektivnome području (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti) u svim trima nastavnim područjima.

Sastavnice vrednovanja obuhvaćaju:

- stečena znanja o jeziku, književnosti, medijskoj, kulturnoj i međukulturnoj pismenosti
- sposobnost razumijevanja jezičnih, književnih i kulturnih koncepata kojima se znanja usustavljuju i međusobno povezuju i isprepliću u predmetu Hrvatski jezik (unutarpredmetno povezivanje) te povezuju s međupredmetnim temama i drugim predmetima po načelu međupredmetne povezanosti
- primjenu znanja i koncepata na razini analize i sinteze te stvaranje novih znanja i koncepata.

Sustavnim praćenjem i vrednovanjem na temelju prikupljanja i tumačenja podataka o poučavanju i napredovanju pojedinoga učenika djeluje se na poboljšanje učenja i poučavanja. Formativno vrednovanje polazište je za učenikovo i učiteljevo/nastavnikovo planiranje daljnjega učenja i poučavanja.

Na kraju određenoga razdoblja učenja i poučavanja procjenjuju se ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda. Sumativno se vrednuje usvojenost znanja i razvijenost vještina, a prati se i procjenjuje usvojenost općeprihvaćenih stavova i vrijednosti te razvijenost navika i elementi temeljnih kompetencija: odgovornost, samostalnost i samoinicijativnost te komunikacija i suradnja. Smisao i cilj procjenjivanja jest poticanje učenika na iskazivanje znanja, vještina i stavova.

Tri su osnova pristupa vrednovanju: vrednovanje za učenje, vrednovanje kao učenje i vrednovanje naučenoga.

Vrednovanje za učenje služi unapređivanju i planiranju budućega učenja i poučavanja. Temelji se na povratnoj informaciji učeniku i razmjeni iskustava (učitelj i nastavnik – učenik i učenik – učenik) o procesima učenja te usvojenosti znanja, vještina i stavova u odnosu na postavljena očekivanja. Motivira učenike na daljnji rad.

Oblici su vrednovanja: provjera razumijevanja i učenikova napredovanja ciljanim pitanjima, vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima, predstavljanje učeničkih radova, uvid u učeničke mape (uvidom u učeničke uratke, prikupljane tijekom dužega razdoblja, prati se učenikov napredak), predstavljanje učeničkih projekata, opažanja učeničkih aktivnosti i ponašanja tijekom učenja i poučavanja (frontalno, individualno i suradničko).

Vrednovanje kao učenje učenika potiče na (samo)praćenje, (samo)refleksiju i samovrednovanje učenja s obzirom na ciljeve postavljene na početku nastavnoga procesa. Učenjem i poučavanjem učenike se usmjerava na ovladavanje strategijama nadgledanja, planiranja i samoreguliranja vlastitoga napredovanja u usvajanju znanja, vještina i stavova radi postizanja samostalnosti i preuzimanja odgovornosti za vlastito učenje.

Oblici su vrednovanja: vođenje individualnih savjetodavnih i refleksivnih razgovora s učenicima, služenje popisima za (samo)procjenu znanja, vještina i sposobnosti, popisima kompetencija za osobnu samoprocjenu i praćenje, obrascima za (samo)procjenu predstavljačkih uradaka, opisnicima za (samo)procjenu suradničkoga učenja, upitnicima, tablicama, ljestvicama procjene, planovima učenja i njegova ostvarivanja.

Vrednovanje naučenoga podrazumijeva sumativno vrednovanje razine usvojenosti znanja i razvijenosti vještina u odnosu na definirane odgojno-obrazovne ishode, njihovu razradu te razine usvojenosti. Provodi se tijekom ili na kraju određenoga planiranog razdoblja: obrade, ponavljanja, uvježbavanja, usustavljivanja i sintetiziranja radi provjere ostvarivanja planiranih odgojno-obrazovnih ishoda i rezultira brojčanom ocjenom.

Odgojno-obrazovni ishodi, razrada ishoda i ključni sadržaji te razina usvojenosti »dobar« određenoga odgojno-obrazovnog ishoda na kraju razreda nalaze se u predmetnom kurikulumu, a ostale razine usvojenosti odgojno-obrazovnoga ishoda navode se u metodičkome priručniku predmetnoga kurikuluma.

Oblici su vrednovanja: usmene provjere, pisane provjere zadacima zatvorenoga i /ili otvorenog tipa; predstavljanja ili izvedbe: govorni i razgovorni oblici, praktični radovi, projekti; učeničke mape i sl. Provede se prema potrebi/planu i individualnoj procjeni učitelja i nastavnika.

Vrednovanje ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda potiče dubinsko i trajno učenje te primjenu znanja i vještina u novim situacijama i rješavanje problema u kontekstu koji je učenicima važan i zanimljiv. Nedvosmislena pravila i mjerila vrednovanja učenicima pomažu pri razumijevanju sastavnica uspješne izvedbe i područja učenja koji se vrednuju.

Zaključna (pr)ocjena oblikuje se na temelju što više različitih informacija o učenikovu ostvarivanju odgojno-obrazovnih ishoda. Zaključna (pr)ocjena nije aritmetička sredina pojedinačnih ocjena, već je pokazatelj učenikova napretka u učenju i razvijenosti razumijevanja, vještina i sposobnosti izricanja kritičkoga i stvaralačkoga mišljenja, vrijednosti i stavova. Svi su elementi vrednovanja jednako vrijedni pri određivanju zaključne ocjene. O podacima o učenikovu postignuću i uradcima u predmetu, uloženoj trudu, sudjelovanju, suradnji i odgovornosti izvješćuje se zasebno, osim o elementima koji su izravno ugrađeni u odgojno-obrazovne ishode.

Izvješćivanje je informiranje o postignućima i napretku učenika, može biti formalno (izvješće o praćenju, dodatak svjedodžbi, napomena u svjedodžbi, podatci i bilješke u e-Matici) i neformalno (razgovori i razmjena informacija između različitih subjekata, npr. mentora i roditelja).

U kurikulumskom sustavu izvješćivanje o usvojenim odgojno-obrazovnim ishodima dobiva drugačiji oblik i svrhu.

Kroz kvalitativne osvrte učitelja nastoji se kvalitetnije i detaljnije opisati ukupnost i kvaliteta postignuća učenika u određenom obrazovnom razdoblju. Ti kvalitativni osvrti trebaju dati točan, konkretan i specifičan opis učenikovih dosadašnjih rezultata i napredovanja u pojedinim predmetima, u odnosu na postavljena očekivanja definirana kurikulumskim dokumentima.

Kao numerički pokazatelj razine usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda definiranih kurikulumom zadržava se ljestvica školskih ocjena od pet stupnjeva. Kao i dosad, zaključna ocjena izriče se riječju i brojkom (nedovoljan – 1, dovoljan – 2, dobar – 3, vrlo dobar – 4, odličan – 5).

